

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

NAISTEN ARVOPAPERISIJOITUSKÄYTTÄY- TYMINEN

Karoliina Leinonen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2018
Liiketalous

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

LEINONEN, KAROLIINA:
Naisten arvopaperisijoituskäyttäytyminen

Opinnäytetyö 63 sivua, joista liitteitä 5 sivua
Toukokuu 2018

Viime aikoina yhä useammat naiset ovat kiinnostuneet sijoittamisesta. Innostuminen sijoittamisesta näkyy aktiivisuutena erilaisissa aiheeseen liittyvissä keskusteluryhmissä, joissa jaetaan vertaistukea sekä kannustusta sijoittamiseen. Yhä useampi nainen uskaltakin aloittaa sijoittamisen. Naisten sijoittamisen ympärille on muodostunut eräänlainen yhteisö, joka mahdollisesti pyrkii tasapainottamaan sijoitusmaailman tasa-arvoa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia naisten arvopaperisijoituskäyttäytymistä. Tavoitteena oli selvittää, miksi naiset sijoittavat ja mihin sijoitusinstrumentteihin naiset sijoittavat tällä hetkellä. Tämän lisäksi tarkoituksena oli selvittää, millaisia riskinottajia naiset ovat ja miten riskinotto kyky näkyy sijoituskohteiden valinnassa. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena Vauras nainen -keskusteluryhmässä Facebookissa, ja kyselyyn vastasi yhteensä 200 ryhmän jäsentä.

Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta ja kvantitatiivisesta tutkimuksesta. Teoriaosuudessa käsitellään suomalaisten talousasioita, sijoituskohteita ja sijoittamisen motiiveja. Teoriaosuudessa vertaillaan myös naisten ja miesten välisiä eroja sijoittamisessa. Lisäksi esitellään sijoitusinstrumentteja, kuten joukkovelkakirjoja, osakkeita, sijoitusrahastoja, kiinteistörahastoja sekä ETF-rahastoja sekä niiden riskejä. Sen lisäksi esitellään muutamia eri osakesijoittamiseen ja osakerahastoihin sopivia sijoitusstrategioita sekä riskin-sietokyvyn vaikutusta sijoittamiseen. Lopuksi käsitellään tutkimuksen tulokset ja yhteen-veto tuloksista.

Tutkimuksen tuloksista selvisi, että naiset ovat pitkäjänteisiä sijoittajia. He ovat valmiita sijoittamaan rahansa pitkäksi ajaksi ja suosituin sijoitusten käyttömuoto olikin eläke-aika. Sijoittamista harrastetaan vaurastumisen, taloudellisen vapauden ja elintason turvaamisen vuoksi. Pahan päivän varalle sijoittaminen on ollut suosittua aikaisemmin, ja sitä tekeekin yhä lähes puolet naisista. Tulokset osoittavat, että naisten sijoituskohteet ovat hieman muuttuneet sijoittamisen aloittamisesta. Enemmistö naisista aloitti sijoittamisen sijoitusrahastoista, mutta nykyään useat tekevät myös suoria osakesijoituksia. Se, kuinka pitkään on sijoittanut, ei vaikuta merkittävästi nykyisiin sijoituskohteisiin. Suurin osa naisista suosii passiivista sijoittamista eli naiset ostavat ja pitävät sijoituksia, ellei sijoitusmarkkinoilla tapahdu suuria muutoksia. Sijoituskohteiden lisäksi sijoituskäyttäytymisessä on tapahtunut muutoksia sijoittamisen aloittamisesta. Naiset kertovat olevansa valmiimpia ottamaan riskiä kuin aikaisemmin. Naiset ovat myös opiskelleet sijoittamista ja ovat entistä tietoisempia sijoittamisen kuluista. Useat naiset kertovat myös panostavansa sijoittamiseen rahallisesti enemmän kuin aikaisemmin.

Asiasanat: sijoittaminen, naiset, sijoitusinstrumentit, riski

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration

LEINONEN, KAROLIINA:
Women's Attitudes to Security Investment

Bachelor's thesis 63 pages, appendices 5 pages
May 2018

In recent years, more and more women have become interested in investing. This shows as activity in groups where women share experiences in investing and express peer support. As a result, more and more women have the courage to start investing in securities.

The objective of this study was to investigate women's motives for investing in securities. The aim was to figure out why women have decided to invest and which securities they are currently investing in. Furthermore, the study examines women's willingness to take risks when investing in securities. The study was conducted as a quantitative study that was published in a Facebook group for women who invest in securities. 200 responses were received to the inquiry.

This study consists of a theoretical section and a quantitative study. The theoretical section explores financial resources, different types of financial instruments and motives for investing. The theoretical part also compares the differences in the investing habits between males and females, introduces a few different investment strategies and examines how risk-taking capability affects investing. The rest of the study focuses on the results and analysis of the quantitative study.

The results of the quantitative study indicate that women tend to make long-term investments and the most popular motive for investing is retirement age. Other important factors are becoming wealthy, gaining financial freedom and securing the current standard of living. Nearly half of the respondents are saving for a rainy day.

The results show that most respondents have made their first investments in investment funds. However, many of the participants currently also invest directly in shares. Most women prefer passive long-term investments unless there are major changes in the financial market. However, women are more willing to take risks than before as they have studied investing and are more aware of the costs related to investments. The results also indicate that many women are willing to invest more than before.

Key words: investment, women, financial instrument, risk

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Opinnäytetyön tausta	6
1.2	Tavoite ja tarkoitus	6
1.3	Opinnäytetyön rakenne	7
2	NAISET JA RAHA	8
2.1	Suomalaisten taloudenhallinta	8
2.2	Naisten talouteen vaikuttavat elämäntilanteet	10
2.3	Suomalaisten säästö- ja sijoituskohteet.....	11
2.4	Suomalaisten säästämisen ja sijoittamisen motiivit.....	13
2.5	Naiset sijoittajana.....	14
3	SIJOITUSINSTRUMENTIT, SIJOITUSSTRATEGIAT JA RISKINSIETOKYKY	18
3.1	Joukkovelkakirjat.....	18
3.2	Osakkeet.....	18
3.3	Sijoitusrahastot.....	20
3.4	Kiinteistörahastot	22
3.5	ETF pörssinoteerattu sijoitusrahasto.....	23
3.6	Sijoitusinstrumenttien riskit	24
3.6.1	Joukkovelkakirjalainojen riskit	25
3.6.2	Osakesijoittamisen riskit	25
3.6.3	Rahastosijoittamisen riskit	26
3.7	Sijoitusstrategiat.....	27
3.7.1	Arvosijoittaminen.....	28
3.7.2	Kasvusijoittaminen.....	28
3.7.3	Passiivinen sijoittaminen.....	29
3.7.4	Keskiarvostrategiat.....	29
3.8	Riskinsietokyvyn vaikutus sijoittamiseen.....	31
4	KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET	33
4.1	Määrällinen tutkimusmenetelmä.....	33
4.2	Kyselytutkimuksen toteutus.....	33
4.3	Kyselytutkimus	34
4.4	Kyselytutkimuksen perustiedot.....	35
4.5	Naisten sijoittaminen	37
4.5.1	Sijoitusaika.....	37
4.5.2	Sijoitusvarallisuus	38
4.5.3	Kuinka pitkäksi ajaksi naiset ovat valmiita sijoittamaan rahansa?39	

4.5.4	Sijoituskohteet.....	39
4.5.5	Sijoittamiskäyttämisen muutokset	41
4.5.6	Sijoituskohteen valintaan vaikuttavat tekijät	43
4.5.7	Sijoitusstrategia	44
4.5.8	Sijoitusmotiivit.....	45
4.5.9	Käyttökohteet sijoituksille	46
4.5.10	Riskinsietokyky.....	47
4.6	Iän vaikutus riskinsietokykyyn	48
4.7	Sijoitusajan vaikutus sijoituskohteisiin.....	49
4.8	Sijoitusajan vaikutus sijoitusvarallisuuteen	49
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	51
5.1	Kyselytutkimuksen tulokset.....	51
5.2	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	53
	LÄHTEET.....	55
	LIITTEET	59
	Liite 1. Kyselylomake	59

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön tausta

S-Pankin säästämisen ja sijoittamisen tuoteryhmäpäällikön Annika Pohtilan mukaan naisten sijoittamisesta on tullut ilmiö, ja samaan aikaan naisten taloudellinen itsetunto on parantunut. Suomalaisten naisten kiinnostus sijoittamiseen on kasvanut, minkä ansiosta yhä useampi nainen uskaltaa aloittaa sijoittamisen. Naiset keskustelevat sijoittamisesta talousaiheisissa keskusteluryhmissä, jotka ovat kasvattaneet jäsenmääriään runsaasti viime vuosien aikana. Vertaistuen ansiosta kynnys sijoittaa madaltuu. (S-Pankki 2018, Naisten taloudellinen itsetunto kohenee – rahastoeuro on kasvanut.)

Nordnetin maajohtajan Suvi Tuppuraisen mukaan naiset rynnivät pörssiin ennennäkemättömällä tavalla. Vaikka naiset ovat innostuneita sijoittamisesta, ovat naiset vielä passiivisempia sijoittajia kuin miehet. Naiset häviävät miehille aktiivisuuden lisäksi sijoitussalkun koossa. (Nordnet 2018, Naiset rynnivät pörssiin ennennäkemättömällä tavalla.)

Opinnäytetyössäni tutkin naisten arvopaperisijoituskäyttäytymistä. Valitsin aiheen kiinnostukseni pohjalta, ja olen lukenut aiheeseen liittyvää kirjallisuutta jo ennen opinnäytetyöni tekemistä. Lisäksi seuraan aktiivisesti naisten talousasioita käsitteleviä keskusteluryhmiä. Naisten sijoittamista ja sijoituskäyttäytymistä ei ole vielä kovinkaan paljon tutkittu, joten aihe on ajankohtainen. Säästämistä ja sijoittamista käsitteleviä opinnäytetöitä esimerkiksi opiskelijanäkökulmasta löytyy useita. Opinnäytetyöni tarkoituksena on kehittää ja syventää omaa sijoitusosaamistani, jota voisin mahdollisesti hyödyntää työssäni finanssialalla.

1.2 Tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyön empiirisessä osassa teen kyselytutkimuksen jo sijoittamista harrastaville naisille. Kyselyn avulla on tarkoitus selvittää, miksi naiset sijoittavat ja näkykö sijoituskokemus sijoituskohteiden valinnassa. Sen lisäksi selvitän, millaisia riskinottajia naiset ovat ja miten riskinotto näkyy sijoituskohteiden valinnassa. Selvitän myös taustatekijöiden, kuten iän, vaikutusta sijoittamiseen.

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö on jaettu teoriaosuuteen ja tutkimusosuuteen. Työn alku on teoriaosuutta, jossa käsitellään suomalaisten talousasioita, säästämis- ja sijoittamiskohteita sekä motiiveja sijoittamiselle. Sen lisäksi käsitellään naisten talouteen vaikuttavia elämäntilanteita sekä sitä, millaisia sijoittajia naiset ovat. Luvussa kolme on esitelty sijoitusinstrumentteja, muutamia osakesijoittamiseen ja osakerahastoihin sopivia sijoitusstrategioita sekä riskin-sietokyvyn vaikutusta sijoittamiseen.

Teoriaosuuden jälkeen luvussa neljä avataan tutkimuksen tausta, toteutus sekä tutkimusmenetelmät. Tämän lisäksi luvussa neljä käsitellään tutkimuksen tulokset ja aineiston analyysi. Opinnäytetyön viimeinen luku sisältää tutkimuksen johtopäätökset. Sen lisäksi viimeisessä luvussa arvioidaan opinnäytetyötä ja sen luotettavuutta. Lukija itse tekee kuitenkin viime kädessä arvion opinnäytetyön luotettavuudesta.

2 NAISSET JA RAHA

2.1 Suomalaisten taloudenhallinta

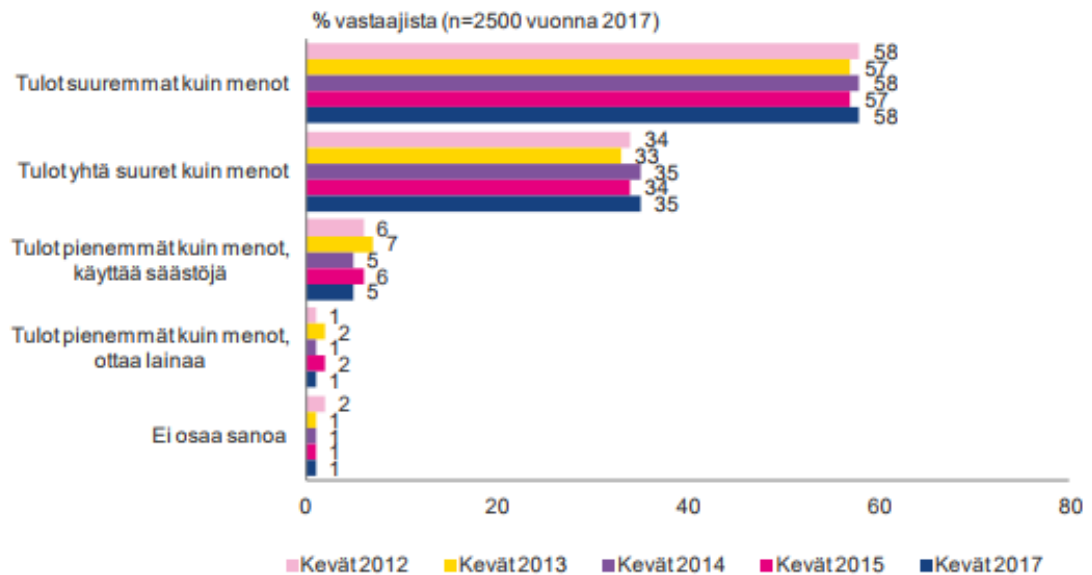
Mika Pesosen (2011, 21) mukaan säästäminen olisi kannattanut aloittaa mieluummin eilen kuin huomenna, mutta tänäänkin on hyvä päivä. Säästämisen aloittaminen ei kuitenkaan ole helppoa ja sen jatkaminen vaatii pitkäjänteisyyttä ja kärsivällisyyttä. Suomalaiset saattavat jopa miettiä enemmän rahan käyttämistä kuin säästämistä. (Pesonen 2011, 10–11.) Miesten veronalaiset tulot olivat vuonna 2016 keskimäärin 33 403 euroa ja naisten 24 764 euroa (Tilastokeskus 2017). Kotitalouksien säästämisaste oli vuonna 2016 kuitenkin -0,7 prosenttia. Suomalaiset ovat siis kuluttaneet enemmän kuin säästäneet. (Fin-dikaattori 2017, Kotitalouksien säästämisaste.)

Suomalaisten kiinnostus omaan talouteen on heikolla pohjalla. Suomalaisista vain noin 30 prosenttia tietää omaisuutensa arvon. Tämä viestii siitä, ettei omaan talouteen osata paneutua, tai välttämättä edes haluta paneutua. Arjen kiireet hankaloittavat omaan talouteen paneutumista, ja etenkin oman varallisuuden sijoittaminen tuntuu haastavalta suomalaisten keskuudessa. (Pesonen 2011, 10–11.)

Hieman yli puolet suomalaisista suunnittelee omaa talouttaan korkeintaan puoleksi vuodeksi kerrallaan. Finanssialan tutkimuksen (2017) mukaan suomalaisten oman talouden suunnitelmallisuus on kasvanut hieman vuodesta 2015. Suunnitelmallisuuteen vaikuttavat monet asiat, kuten ikä ja elämäntilanne. Merkittävä osa alle 25-vuotiaista suunnittelee omaa talouttaan korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Pidemmän tähtäimen taloudelliset suunnitelmat kasvavat iän myötä. Eläkeiässä suunnitelmallisuus lähtee jälleen laskuun. (Finanssiala 2017, 3, 8.)

Oman talouden suunnitteluun kuuluu myös yleensä säästäminen. Säästäminen on mahdollista, kun kaikkia tuloja ei käytetä. Säästämisestä tulee sijoittamista, kun se on tavoitteellista ja sen tarkoituksena on tuoda voittoa. (Pesonen 2011, 11.) Suurimmalla osalla suomalaisista on varaa säästää tulojen ollessa suuremmat kuin menot. Kuitenkin noin kolmannekselle suomalaisista tulot ovat yhtä suuret kuin menot, jolloin säästäminen ei ole välttämättä mahdollista. Suomalaisten, joilla tulot ovat pienemmät kuin menot, osuus on

hieman pienentynyt vuodesta 2015. (Kuvio 1.) Valtaosa heistä selviää säästöillä ja vain pieni osa joutuu ottamaan lainaa menojen kattamiseksi. (Finanssiala 2017, 9.)

KUVIO 1. Nykyinen rahatilanne (Finanssiala 2017)

Suomalaiset uskovat edelleen pystyvänsä säästämään. Vahva säästäminen ja säästämisaikeet kertovat kotitalouksien hyvästä taloudellisesta tilanteesta sekä halusta varautua pahan päivän varalle. Valtaosa suomalaisista, joilla on tällä hetkellä sijoituksia, aikoo jatkaa sijoittamista. Suomalaisilla on kuitenkin sijoitusten lisäksi myös lainaa. Tällä hetkellä lainaa on yli puolella suomalaisista, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2015. Lainanottajien taloudellisina puskureina toimivat säästöt ja sijoitukset, minkä vuoksi lainanottajat ovat keskimäärin parempituloisia verrattuna muihin. Asuntolainojen keskimääräinen takaisinmaksuaika on tällä hetkellä 19,3 vuotta. (Finanssiala 2017, 3–4, 14.) Asuntolainoja on tarjolla ennätyspitkällä takaisinmaksuajalla. Esimerkiksi Nordea tarjoaa asuntolainoja jopa 35 vuoden takaisinmaksuajalla. Pitkien takaisinmaksuaikojen tarkoituksena on kannustaa lainanottajia kerryttämään muutakin varallisuutta asunnon lisäksi. Pankki hyötyy tästä sitouttamalla lainanottajan pitkäksi ajaksi pankin asiakkaaksi, ja tällöin pankki saa kauemmin korkotuloja lainasta. (Talouselämä 2018, Nordea iskee huipputkillä laina-ajoilla – ”Haluamme rohkaista keräämään muutakin varallisuutta.”)

Suomalaiset velkaantuvat silti, vaikka suurimmalla osalla menot ovat pienemmät kuin tulot. Kotitalouksien velkaantumisaste on kasvanut huolestuttavasti jo 1990-luvun puolesta välistä asti. Velkaantumisaste kuvaa luottojen suhdetta kotitalouksien käytettävissä

olevaan tuloon. Vuoden 2017 lopussa kotitalouksien velkaantumisaste oli 128,4 prosenttia. (Findikaattori 2018, Kotitalouksien velkaantuneisuus.) Kotitaloudet velkaantuvat, koska rahan saaminen pankeilta sekä eri luottolaitoksilta on tehty helpoksi. Velkojen maksaminen on säästämistä jälkikäteen, ja tästä syntyy erilaisia kuluja. Huomattavasti edullisemmaksi tulee säästäminen etukäteen kuin ostaminen velaksi. Yllättävän moni ei kuitenkaan pysty säästämään etukäteen eikä edes jälkikäteen. Ylivelkaantumisesta seuraa pahimmillaan maksukyvyttömyys ja ulosotto. Ulosotossa oli vuonna 2017 yli puoli miljoonaa luonnollista henkilöä. (Findikaattori 2018, Ulosottovelalliset.) Velkaantumisen kasvaessa keskiansiot ovat kuitenkin nousseet kunnissa, valtiolla sekä yksityisellä sektorilla työskentelevillä niin naisilla kuin miehilläkin. Sukupuolten välinen palkkaero on kuitenkin edelleen nähtävissä. (Selosmaa 2017, 35–38.)

Velkaantumisen välttämiseksi pitäisi jokaiselta suomalaiselta löytyä varakassa yllättävien menojen tai elämänmuutosten vuoksi. Varakassan tarkoituksena on tuoda varmuutta omaan talouteen, ettei elämänlaadusta tarvitsisi juurikaan tinkiä yllättävien menojen vuoksi. Läheisen sairastuessa tai kodinkoneen hajotessa olisi helpompaa, jos raha tilanteen korjaamiseksi löytyisi jo säästöstä. Tällöin välttyttäisiin lainan hakemiselta pankista, ystäviltä tai pahimmillaan pikavippifirmoista. Varakassan suositellaan vastaavan kahden tai kolmen kuukauden palkkaa suhteutettuna omiin menoihin ja tuloihin. Pienellä kuukausisäästämällä mahdollistetaan varakassan kertyminen. (Pesonen 2011, 10.)

Huolestuttavasta velkaantumisesta huolimatta suomalaiset kokevat omaa talouttaan uhkaavia riskejä vähemmän kuin viime vuosina. Suomen yleinen taloudellinen tilanne on hieman piristynyt, mikä vaikuttaa positiivisesti suomalaisten ajatteluun omaa taloutta kohtaan. Oman talouden suurimpina riskitekijöinä pidetään sairastumista, työkyvyttömyyttä, avioeroa ja oman talouden tulojen laskua. Finanssialan tutkimuksen (2017) mukaan työttömyyden ja lomautusten pelko on laskenut viime vuosien aikana. Omaa taloutta uhkaaviin riskitekijöihin varaudutaan usein säästämällä ja sijoittamalla sekä erilaisilla vakuutuksilla. Suomalaiset elävät säästäväisemmin ja realisoivat omaisuuttaan varautuessaan oman talouden riskeihin. (Finanssiala 2017, 36–37.)

2.2 Naisten talouteen vaikuttavat elämäntilanteet

Talousasioihin liittyvät paineet kohdistuvat enemmän naisiin kuin miehiin. Naisten taloutta voivat hankaloittaa esimerkiksi äidiksi tuleminen, pitkät perhevapaat, mahdollinen

avioero tai leskeksi jääminen. Naiset pitävät suurimman osan perhevapaista, mikä näkyy heikentävästi naisten eläkekertymässä. Naiset myös vastaavat perheen yhteisistä hankinnoista samalla, kun naisten palkkakehitys laahaa miehiä jäljessä. Miesten urakehitys on nopeampaa kuin naisten eikä perheen perustaminen näytä sitä hidastavan. (Kullas & Myllyoja 2010, 86.)

Avioeron vaikutukset kohdistuvat monesti naiseen lapsen jäädessä usein äidilleen. Väestöliiton mukaan vuonna 2014 kaikista lapsiperheistä 20,8 prosenttia oli yksinhuoltajaperheitä. 18 prosentissa kaikista lapsiperheistä oli yksinhuoltajaäiti vuonna 2014. Yksinhuoltajilla on suurempi riski jäädä köyhyysrajan alapuolelle kuin muilla ihmisillä. Myös työttömyys ja pätkätyöt ovat yleisempiä yksinhuoltajilla kuin perheellisillä. (Kullas & Myllyoja 2010, 70, 86.) Naisilla on siis suurempi riski kuin miehillä jäädä köyhyysrajan alapuolelle. Naisten kannattaa varautua mahdollisiin elämänmuutoksiin jo parisuhteen aikana varmistamalla, että perheen varallisuus on myös naisen nimissä.

Naisten eliniänodote on korkeampi kuin miesten. Vuonna 2016 syntyneellä poikalapsella eliniänodote on 78,4 vuotta ja tyttölapsella 84,1 vuotta (Findikaattori 2017, Elinajanodote). Huomioiden naisten terveellisemmät elintavat sekä monesti muutaman vuoden vanhemman puolison, voi nainen elää yli kymmenen vuotta ilman miestä. Näin ollen suurin osa leskistä on naisia. Jopa 70 prosenttia leskistä oli naisia vuonna 2010. Eliniän kasvaessa eläkkeestä ehditään nauttia pidempään kuin aikaisemmin. Tämän vuoksi omien säästöjen kartuttaminen jo ennen eläkeikää on suositeltavaa tulotason pudotessa eläkkeelle jäädessä. Säästöjen avulla voi vaikuttaa vaihtoehtoihin elämän loppuvaiheella. (Kullas & Myllyoja 2010, 75, 78.)

Naisten on kiinnostuttava rahasta, jotta he voivat välttää taloudellisen heikkouden. Raha antaa mahdollisuuden toteuttaa unelmia sekä hallita omaa elämää. Naisten on myös kurottava sukupuolten välinen ero umpeen, koska miehet eivät sitä naisten puolesta tee. (Kullas & Myllyoja 2010, 87.)

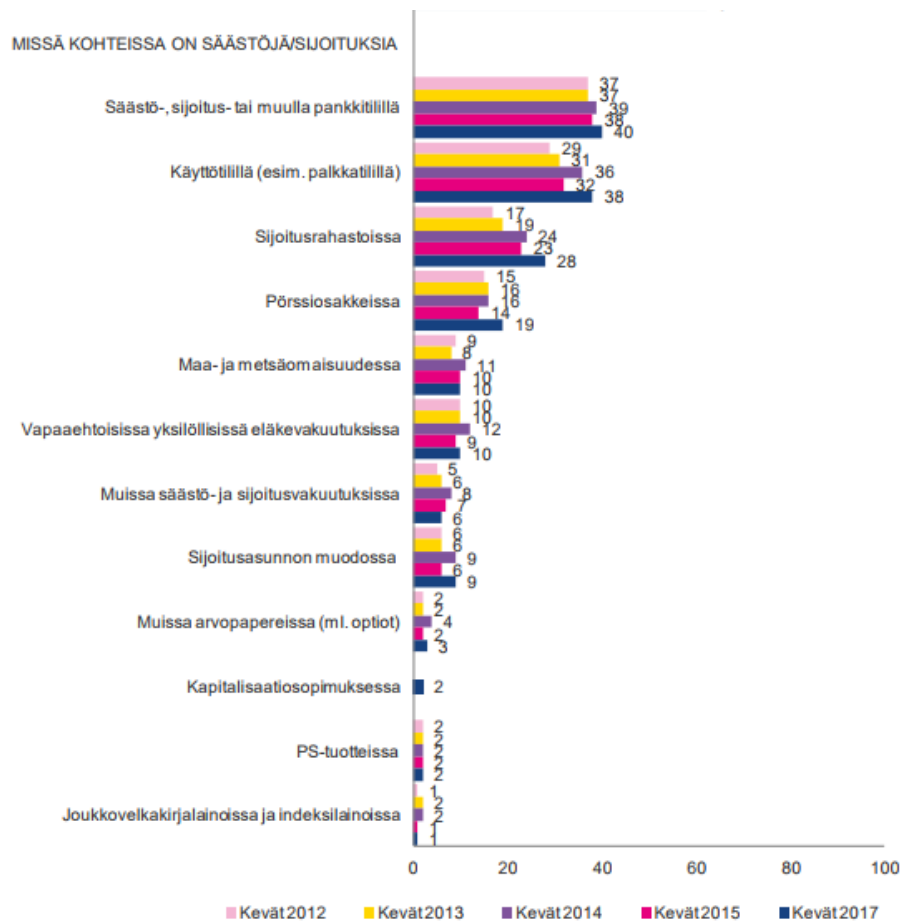
2.3 Suomalaisten säästö- ja sijoituskohteet

Säästäminen on sijoittamista, kun se on tavoitteellista ja sen tarkoituksena on tuoda voittoa. Sijoittaminen tarkoittaa yleensä sijoituskohteiden ostoa ja hallussapitoa. Sijoituskoh-

teina voi olla esimerkiksi sijoitusrahastot ja pörssinoteeratut osakkeet, mutta muitakin sijoituskohteita löytyy sijoittajan tavoitteiden ja riskinottohalukkuuden mukaan. (Pesonen 2011, 11.)

Suomalaisten kiinnostus säästämiseen ja sijoittamiseen on kasvanut vuodesta 2004 lähtien Finanssialan tutkimuksen (2017) mukaan. Suomalaisista 62 prosentilla oli säästettynä tai sijoitettuna varoja johonkin kohteeseen vuonna 2017. Miesten osuus säästäjistä ja sijoittajista on kasvanut vuodesta 2015 merkittävästi enemmän kuin naisten osuus. Säästöjen hajauttaminen, eli sijoittaminen useaan eri kohteeseen, on myös suositumpaa kuin aikaisemmin. Sillä pyritään hallitsemaan riskejä. Sijoitusten hajauttaminen on myös selvästi yleisempää miesten keskuudessa kuin naisten. Suomalaisten suosituin säästämisen muoto on tilisäästäminen alhaisesta korkotasosta huolimatta. Kuviosta 2 nähdään, että suomalaisista jopa 40 prosenttia kertoo säästävänsä säästö-, sijoitus- tai muulle pankkitilille. (Finanssiala 2017, 11.)

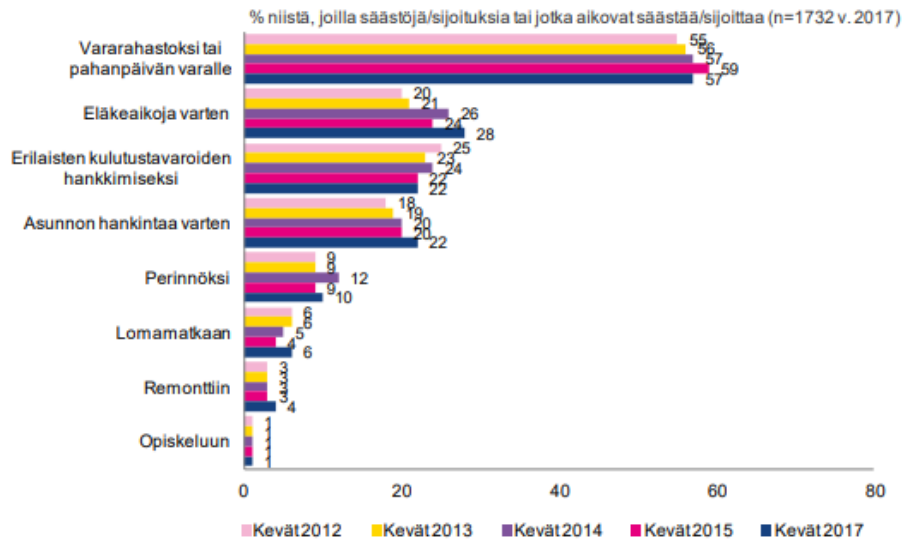
Rahastosijoittaminen on pankkitalletusten jälkeen seuraavaksi suosituin säästämisen ja sijoittamisen muoto (kuvio 2). Sekä rahastosijoittamisen että osakesijoittamisen suosio on kasvanut viime vuosina suomalaisten keskuudessa. Rahastosijoittaminen on suosittua eri-ikäisten keskuudessa sukupuolesta riippumatta. Rahastosijoittaminen yleistyy 25 ikävuoden jälkeen, ja suosituinta se on 35–44-vuotiaiden joukossa, kun taas osakesijoittaminen yleistyy vasta 35 ikävuoden jälkeen ja suosituimmillaan se on 55–65-vuotiaiden joukossa. (Finanssiala 2017, 11.) Rahastosijoittamisen aloittaminen mielletään usein helpommaksi kuin osakesäästämisen. Tämä selittäisi, miksi sijoittaminen aloitetaan rahastoista ja myöhemmin siirrytään osakesijoittamiseen. Sijoituskokemuksen karttumisella voidaan sanoa olevan jonkinlaista vaikutusta sijoituskohteen valintaan.

KUVIO 2. Nykyiset säästämis- ja sijoituskohteet (Finanssiala 2017)

2.4 Suomalaisen säästämisen ja sijoittamisen motiivit

Suomalaiset säästävät edelleen pahan päivän varalle, mutta nykyään myös hyvien päivien lisäämiseksi. Tavoitteet ja syyt sijoittamiselle vaihtelevat ihmisillä eri elämänvaiheen mukaan. Yli puolet suomalaisista, joilla on säästöjä tai sijoituksia tai jotka säästävät tai sijoittavat tulevan vuoden aikana, säästävät pahan päivän varalle (kuvio 3). Suomalaiset haluavat siis turvata taloutensa riskien varalta. Toiseksi yleisin säästöjen tai sijoitusten käyttömuoto on eläkesäästäminen, jonka suosio on ollut kasvussa keväällä 2017. Lähes yhtä paljon säästöjä tai sijoituksia ollaan halukkaita käyttämään eri kulutustavariihin, mikä on hyvä asia, ettei tavaroita osteta velaksi. Kulutustavariihin sekä asunnon hankintaa varten säästävät keskimääräistä useammin alle 35-vuotiaat. Asunnon hankintaa varten säästävien osuus on kasvanut tasaisesti viime vuosien aikana. (Finanssiala 2017, 16.)

KUVIO 3. Mihin asioihin tai tarkoitukseen aikoo käyttää säästöjä tai sijoituksia (Finanssiala 2017)

Osa sijoittajista kuitenkin tavoittelee sijoittamisella vaurastumista sekä oman elintason nousua. Sijoittajista yhä suurempi osa sijoittaa saadakseen itselleen lisää vapautta ja riippumattomuutta luksustavaroiden sijasta. Yhä useampi sijoittaja siis tavoittelee taloudellista riippumattomuutta pahan päivän varalle säästämisen sijasta. (Säästöpankki: Näin Suomi säästää 2016.)

Sijoittamalla voidaan hakea myös elämyksiä tai jännitystä elämään. Esimerkiksi sijoittamalla listaamattomien yritysten osakkeisiin tavoitteena on tuoton lisäksi saada elämyksiä sekä toteuttaa omia arvoja. Useat sijoittajat haluavat olla mukana ilmiössä tai tukemassa arvojensa mukaista yrittäjää, yritysidea tai ylipäättään Suomea. Jännitystä voidaan myös hakea sijoittamalla korkean riskin kohteisiin, joissa on vain pieni mahdollisuus saada korkea tuotto sijoituksille. (Invesdor Oy: Sijoittajan järki ja tunteet: vaihtoehtoiset sijoitusmarkkinat 2017 – barometri.)

2.5 Naiset sijoittajana

Jenni Selosmaan (2017, 82) mukaan naiset tekevät kotitalouksien tärkeimmät päätökset, mutta naiset ovat samalla aliarvostettu voimavara suomalaisessa taloudessa. Useat naiset pelkäävät raha-asioihin tarttumista. Sijoittamisen ja talouden eri termit saattavat tuntua vierailta ja koko aihe kaukaiselta. Raha on kuitenkin itsenäisyyden tae, josta jokaisen sukupuolesta riippumatta pitäisi olla kiinnostunut. (Kullas & Myllyoja 2010, 13.)

Naisten sijoittamiseen liittyy usein velvollisuuden tunne. Naiset haluavat huolehtia perheestään sekä tehdä oman osuutensa yhteiskunnassa. Naisten sijoittamisen teemana toimivat muista huolehtiminen ja turvallisuus. (Piilonen 2017, 78–80.) Sijoittamisessa on kuitenkin kyse itsensä auttamisesta. Suurin osa naisista huolehtii läheisistään, mutta muiden auttaminen voi pahimmillaan tapahtua oman talouden kustannuksella. Naisten pitäisikin ensisijaisesti auttaa itseään. (Kullas & Myllyoja 2014, 7.) Sijoittaminen mahdollistaa naisille itsenäisyyden, eikä yllättävien vastoinkäymisten takia tarvitse olla muiden armoilla (Kullas & Myllyoja 2010, 13).

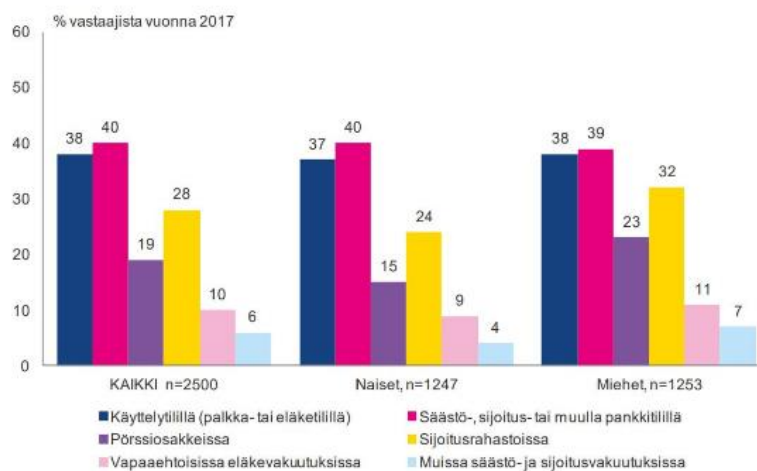
Naisten sijoittamisessa näkyy muista huolehtimisen ja turvallisuuden tavoittelun lisäksi vastuullisuus. Vastuullinen sijoittaminen ottaa huomioon taloudellisten näkökulmien lisäksi ympäristön, sosiaalisen vastuun ja yhtiöiden hallinnointitavan. Vastuullisella sijoittamisella halutaan laajempaa riskienhallintaa sekä varmistaa hyvät sijoitustuotot. Sijoittaja voi hakea myös yhteiskunnan hyväksyntää sijoittamalla vastuullisesti. (Finsif: Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa?) Aikaisemmin sijoittamisessa keskityttiin taloudelliseen näkökulmaan ja lyhyen aikavälin tuottoon. Tämän hetkinen suuntaus painottaa vastuullisuuteen sekä tulevaisuuden näkymiin pitkällä aikavälillä. Naiset ovat usein kiinnostuneempia vastuullisesta sijoittamisesta kuin miehet, koska naiset kantavat enemmän huolta ympäristöstä sekä ilmastonmuutoksesta. Naiset ovat myös valmiimpia muuttamaan omia toimintatapojaan estääkseen ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Vastuullisessa sijoittamisessa ei ole kyse siitä, että naiset hyväksyisivät heikomman tuoton sijoituksilleen, vaan naiset ajattelet tuottoa laajemmasta näkökulmasta kuin miehet. Naiset eivät keskity ainoastaan taloudelliseen näkökulmaan. Naiset saattavat kuitenkin hyväksyä alemman tuoton sijoituksilleen sijoitusten vaikuttaessa positiivisesti ympäristöönsä tai yhteiskuntaan. (Nordea Funds: Naiset vastuullisen sijoittamisen etujoukoissa Pohjoismaissa 2017.)

Naisten ja miesten välillä eroja on vastuullisuuden lisäksi riskinotossa. Naiset ovat haluttomampia riskinottoon kuin miehet. Useissa arkielämän tilanteissa naiset tekevät vähemmän riskipitoisia valintoja, esimerkiksi naiset tupakoivat vähemmän kuin miehet. Sukupuolen lisäksi riskinottoon vaikuttaa siviilisääty ja varallisuus. Pienemmän riskin sijoituskohteita suosivat naimisissa olevat naiset ja miehet. Naimattomat miehet ovat valmiita ottamaan enemmän riskiä kuin naimattomat naiset. Korkean varallisuuden omaavat kotitaloudet sijoittavat mieluummin matalamman riskin kohteisiin. (Halko, Mikkola & Ruuskanen 2010, 37–39.)

Sijoittaminen mielletään edelleen usein miesten asiaksi. S-Pankin vuosittaisen tutkimuksen (2018) mukaan sijoittamisessa on eroja sukupuolten välillä. Kuten jo aikaisemmin mainittiin, naisten halukkuus ottaa riskejä on pienempi kuin miehillä. Naiset suosivat enemmän vähäriskisempiä rahastoja kuin miehet. Vastaavasti taas korkeariskisissä rahastoissa tilanne on päinvastainen eli miehet sijoittavat enemmän korkeariskin rahastoihin kuin naiset. Naisten sekä myös miesten riskinotto sijoittamisessa on muuttunut varovaisemmaksi vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016. Riskiluokkien ääripäistä on siirrytty keskemälle. Naisista noin kaksi kolmasosaa sijoittaa keskitason riskikohteisiin, noin 6 % korkean riskin kohteisiin ja noin 22 % matalan riskitason sijoituskohteisiin, kun taas miehistä noin 10 % sijoittaa korkean riskin sijoituksiin ja noin 15 % matalamman riskin kohteisiin. Naiset ovat siis miehiä turvallisuushakuisempia sijoittajia. (S-Pankki 2018, Naisten taloudellinen itsetunto kohenee – rahastoeuro on kasvanut.)

Kuviosta 4 nähdään naisten ja miesten eroja säästäjinä ja sijoittajina. Tilisäästäminen on yhtä suosittua kummankin sukupuolen osalta. Suurin ero naisten ja miesten välillä on pörssi-osakkeiden sekä sijoitusrahastojen välillä. Miehet tekevät naisia useammin suoria osakesijoituksia. Silloin sekä tuotto että mahdollinen arvonheilahtelu ovat rahastoja suuremmat. Naiset sijoittavat vähemmän myös sijoitusrahastoihin kuin miehet. (Finanssiala 2017,13.)

Naiset ja miehet säästäjinä ja sijoittajina

KUVIO 4. Naiset ja miehet säästäjinä ja sijoittajina (Finanssiala 2017)

S-Pankin (2018) tutkimuksen mukaan naisten sijoitusten määrä sekä rahallinen panostus sijoittamiseen on kasvanut vuonna 2017 verrattuna vuoteen 2016. Vuonna 2016 naisten rahastoeuro oli 92 senttiä, kun vuonna 2017 se oli kasvanut 95 senttiin. S-Pankin tutkimus

ei ottanut huomioon osakesijoittamista, jossa erot olisivat todennäköisesti ollut vielä suuremmat miesten sijoittaessa enemmän osakkeisiin kuin naiset. S-Pankin säästämisen ja sijoittamisen tuoteryhmäpäällikön Annika Pohtilan mukaan selvä nousu vuodesta 2016 vuoteen 2017 johtuu naisten kiinnostuksen kasvusta sijoittamiseen. Yhä useampi nainen uskaltaa aloittaa sijoittamisen. Pohtilan mukaan naisten talousaiheiset ryhmät ja yhteisöt ovat kasvattaneet suosiotaan, ja niissä jaetaan oppeja sekä vertaistukea sijoittamiseen. Tämä näkyy sijoittamisen suosion kasvuna. Pohtilan mielestä sijoittamisessa näkyvät myös muut yhteiskunnalliset ilmiöt, kuten hyvinvoinnin tavoittelu. Taloudellinen tasa-paino nähdään nykyään osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. (S-Pankki 2018, Naisten taloudellinen itsetunto kohenee – rahastoeuro on kasvanut.)

Naisten ja miesten välillä on myös eroa sijoitussalkun koossa. Nordnetin Suomen maa-johtajan Suvi Tappuraisen mukaan naisten sijoitussalkku on arvioltaan noin 18 700 euroa, kun miehillä vastaavasti se on noin 31 2000 euroa. Naiset jäävät miehiä jälkeen myös sijoittamisen aktiivisuudessa. Miehet tekevät kauppaa enemmän kuin naiset. (Nordnet 2018, Naiset rynnivät pörssiin ennennäkemättömällä tavalla.) Naisten ja miesten väliseen eroon sijoitusvarallisuudessa mahdollisesti vaikuttaa naisten ja miesten väliset tuloerot sekä naisten hitaampi urakehitys, mihin vaikuttaa esimerkiksi mahdolliset äitiyslomat.

Naisten vahvuuksia sijoittajina ovat suunnitelmallisuus, suunnitelmissa pysyminen sekä pitkäjänteisyys. Naiset eivät hätäile sijoittajina, minkä ansiosta he säästävät kaupankäyntikuluissa. Sijoitusten vastuullisuus myös kiinnostaa naisia. Turvallisuushakuisuus ja riskin karttaminen näkyvät kuitenkin naisten sijoittamisessa tuottojen jäädessä usein alhaisemmiksi. Inflaatio myös syö naisten pääomaa, koska varoja pidetään usein talletuksissa ja korkosijoituksissa. (Kauppalehti 2015, Osakesäästäjä innostaa naisia sijoittamaan pörssiin.)

3 SIOITUSINSTRUMENTIT, SIOITUSSTRATEGIAT JA RISKINSIETOKYKY

3.1 Joukkovelkakirjat

Joukkovelkakirjalainoja ovat esimerkiksi pankkien, valtioiden tai kuntien liikkeelle laskemat lainat. Sijoittaessa joukkovelkakirjalainaan sijoittaja lainaa rahaa velkakirjan liikkeeseenlaskijalle, kuten esimerkiksi pankille tai valtiolle. Joukkolainasta maksetaan emissiokurssi, eli lainan hinta. Emissiokurssille maksetaan kuponkikorko, eli hinta lainatuista rahoista. Joukkolainan tuotto muodostuu korosta ja mahdollisesta myyntivoitosta tai -tappiosta. (Kullas & Myllyoja 2010, 140–142.) Joukkovelkakirjalainoja on runsaasti tarjolla, minkä ansiosta sijoittaja voi valita omiin tarpeisiin sopivan sijoituskohteen (Finanssivalvonta 2015, Joukkovelkakirjalainat).

Markkinaolosuhteet vaikuttavat joukkovelkakirjalainojen tuottoihin käänteisesti. Yleisten markkinakorkojen noustessa vanhojen korkosijoitusten arvot laskevat. Tällöin sijoittavat pyrkivät myymään alhaisemman tuoton antavia joukkovelkakirjalainoja. Myynti tapahtuu halvemmalla, koska tarjontaa on enemmän kuin kysyntää. Kun taas korot laskevat, vanhojen korkosijoitusten arvo nousee. Tällöin kysyntä kasvaa ja joukkovelkakirjojen arvo nousee. (Kullas & Myllyoja 2010, 142.)

Piensijoittajat eivät suosi suoria joukkovelkasijoituksia, vaikka niiden vähimmäissijoitus on 1000 euroa. Sijoittaminen on helppoa, jos joukkolainaa ostaa heti sen liikkeelle laskettua ja pitää lainan loppuun asti. Tällöin tietää, kuinka suurta tuottoa rahalle saa. Jos joukkolainan ostaa kesken juoksuajan, vaaditaan näkemystä koron kehityksestä. Sijoitus voi mennä tappiolle markkinakoron muutosten vuoksi. (Kullas & Myllyoja 2010, 140–142.)

3.2 Osakkeet

Osake on osuus yhtiöstä. Sijoittajasta tulee yrityksen omistaja ostaessa osakeyhtiön osakkeita. Osakkeilla käydään kauppaa pörssissä, jossa sijoittajat tekevät kauppaa keskenään. Listaamattomien yhtiöiden osakkeita ei voi ostaa pörssistä, mutta niiden osakkeita voi ostaa pankeista, suoraan yrityksiltä tai muilta osakkeenomistajilta. Osakkeen hinta eli

kurssi määräytyy osto- ja myyntitarjousten perusteella. Ostajan ja myyjän tarjousten kohdatessa syntyy kauppa. (Pesonen 2011, 94–95.)

Osakesijoitukset ovat houkuttelevia, koska sijoituksen onnistuessa niistä saa parhaimman tuoton. Pitkällä aikavälillä osakesijoittaminen on ollut tuottavampaa kuin muut sijoitusmuodot. (Pesonen 2011, 94–95.) Osakesijoittaminen on siis pitkällä tähtäimellä hyvä valinta, mutta lyhyen aikavälin sijoittamiseen se voi olla liian riskialtista suhdannevaihte- luiden vuoksi. Osakesijoittajan pitää varautua siihen, että sijoituksen arvo voi nousta tai laskea. Todennäköisempää on, että sijoituksen arvo nousee, jos osake omistetaan pitkään. Osakkeita ostaessa ei ole kuitenkaan takeita tuotosta. Kurssikehitys voi olla pitkäänkin tasaista, vaikka viime vuosina kurssimuutokset ovat olleet suuria molempiin suuntiin. (Pörssisäätiö 2017, 4.)

Osakesijoittamisesta tulee sijoittajalle maksettavaksi erilaisia kuluja. Osakekaupasta syn- tyvät kustannukset muodostuvat kaupankäyntikuluista sekä osakkeiden säilyttämiseen liittyvistä kuluista. Osakesijoittamisen kulut eivät ole niin merkittäviä sijoittaessa suu- remman summan kerralla verrattuna rahastosijoittamiseen. (Kullas & Myllyoja 2014, 125.)

Osakesijoittajan kannattaa seurata sijoitusmarkkinoita. Menestymisen edellytyksenä ei kuitenkaan ole jatkuva sijoitusmarkkinoiden seuraaminen. Kullas ja Myllyoja (2014, 110) neuvovat hankkimaan tietoa niin paljon kuin kiinnostusta vain riittää. Osakesijoittami- sesta tietoa on tarjolla reilusti. Esimerkiksi yritysten vuosikertomusten ja tilinpäätösten avulla voidaan laskea erilaisia tunnuslukuja, joita voidaan verrata saman toimialan yri- tyksiin. Tunnuslukujen vertailun pohjalta voidaan arvioida, onko yritys kannattava sijoit- tus. (Kullas & Myllyoja 2014, 110, 115.)

Osakesijoittaminen on hyvä valinta, jos on valmis sijoittamaan pitkäjänteisesti sekä kes- tää riskejä. Osakesijoittamiseen liittyy eniten riskejä tuotto-odotuksen ollessa kuitenkin suuri. (Kullas & Myllyoja 2010, 182.) Osakkeiden myyntivoitosta sekä osingoista mak- setaan pääomatuloveroa. Myyntivoitot verotetaan pääomatuloina ja myyntitappiot voi- daan vähentää verotuksessa. Pääomatuloveroprosentti on 30 000 euroon asti 30 prosenttia ja ylittävstä osuudesta 34 prosenttia (Tuloverolaki 124 §.)

3.3 Sijoitusrahastot

Rahastosijoittamisessa annetaan varoja rahastoyhtiölle ostamalla rahasto-osuuksia. Varat sijoitetaan muun muassa osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin, jotka muodostavat sijoitusrahaston. Sijoitusrahasto jakaantuu yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. Sijoitusrahaston omistavat rahasto-osuuksia merkinneet sijoittajat rahastoyhtiön sijasta. (Finanssivalvonta 2014, Sijoitusrahastot.)

Rahastot mahdollistavat sijoittamisen ilman, että sijoittajan tarvitsee tehdä suurempia sijoituspäätöksiä tai edes seurata markkinoiden tapahtumia. Rahastojen avulla voi myös sijoittaa kohteisiin, joihin sijoittajan ei olisi mahdollista muuten suoraan sijoittaa. Rahastosijoittaminen ei vaadi suuria summia eli aloittaminen on mahdollista pienelläkin määrällä. Kuukausittain säästämällä pääsee mukaan osake- ja korkomarkkinoiden nousuihin sekä laskuihin. Rahastosijoitukset ovat hyvin likvidejä sijoituskohteita eli varat ovat helposti ja nopeasti muutettavissa takaisin rahaksi. Rahastojen etuina ovat riskin hajauttaminen eri maanosien, toimialojen ja yhtiöiden välillä. (Kullas & Myllyoja 2014, 83–84.) Rahastosijoittamisessa on syytä kuitenkin muistaa, että sijoituksen arvo voi nousta tai laskea eikä aikaisempi kehitys ei ole taee tulevasta suunnasta (Finanssivalvonta 2014, Sijoitusrahastot).

Rahastot jaotellaan sijoituskohteiden valinnan perusteella osakerahastoihin, yhdistelmärahastoihin, pitkän koron rahastoihin, keskipitkän koron ja lyhyen koron rahastoihin. On myös olemassa rahastoja, jotka sijoittavat ainoastaan muihin rahastoihin. (Sijoitusrahastot.org 2018, Rahastotyypit.) Osakerahastot sijoittavat varansa pääosin osakkeisiin. Osakerahasto voi tehdä kauppaa esimerkiksi vain kotimaisilla osakkeilla. Sijoitusrahastot voidaan jakaa sen mukaan, mihin maantieteellisen alueeseen varat sijoitetaan, kuten esimerkiksi euroalueelle, maailmanlaajuisesti tai kehittyville markkinoille. Osakerahastot voidaan jakaa myös yhtiöiden toimialan tai koon perusteella. (Sijoitusrahastot.org 2018, Osakerahastot.)

Indeksirahasto sijoittaa varansa myös osakkeisiin. Indeksirahasto kuitenkin seuraa indeksä ja tekee sen mukaan ostot. Muutaman kerran vuodessa indeksirahasto tarkistaa siihen

kuuluvat osakkeet, jolloin osakkeet muutetaan tarvittaessa indeksin koostumusta vastaavaksi. Indeksirahastojen hallinnointikulut ovat usein maltillisia. (Sijoitusrahastot.org 2018, Indeksirahastot.)

Korkorahaston sijoituskohteina ovat joukkolainat, jotka ovat kuntien, valtioiden tai yritysten liikkeeseen laskemia. Korkorahastot tuottavat suhteellisen vakaasti, mutta kovin hyvää tuottoa niille ei voi odottaa pienen riskin takia. Lyhyen koron rahastoissa riski on lähes yhtä matala kuin pankkitalletuksilla. Lyhyen koron rahastoja pidetäänkin rahan säilytyspaikkana esimerkiksi odottaessa parempaa sijoitusaikaa markkinoille. (Sijoitusrahastot.org 2018, Korkorahastot.)

Yhdistelmärahastot vuorostaan sijoittavat sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin kohteisiin (Pörssisäätiö 2015, 6). Yhdistelmärahastot sisältävät korkeamman riskin kuin korkorahastot, mutta pienemmän riskin kuin osakerahastot. Yhdistelmärahastoon sijoittaessa on kuitenkin syytä huomioida sen kulut, sillä usein erikseen hankitut korko- ja osakerahastot tulevat edullisemmaksi kuin yhdistelmärahasto. (Sijoitusrahasto.org 2018, Yhdistelmärahastot.)

Edellä mainittujen lisäksi on olemassa vipurahastoja ja hedgerahastoja. Vipurahasto sijoittaa johdannaisiin tavoitellakseen lisätuottoa korkeammalla riskillä. Samalla se pyrkii suojaamaan salkkuaan markkinoiden laskua vastaan. Vipurahasto pyrkii ennakoimaan markkinoita ja sen arvo voi heitellä rajustikin lyhyellä aikavälillä. (Sijoitusrahasto.org 2018, Vipurahastot.) Hedgerahaston tavoitteena on vuorostaan kasvattaa arvoaan markkinatilanteesta riippumatta. Hedgerahaston sijoitusstrategiat eroaa muista sijoitusrahastoista usein merkittävästi. Hedgerahastot sijoittavat usein valuuttoihin tai raaka-aineisiin osake- ja korkosijoitusten lisäksi, ja sijoitusten arvo pyritään suojaamaan johdannaisten avulla. Tasainen ja maltillinen arvonnousu on usein tilanne, johon osa hedgerahastoista pyrkii. (Sijoitusrahasto 2018, Hedgerahastot.)

Rahastoa merkittävä vaihtoehtoina ovat tuotto- ja kasvuosuudet. Tuotto-osuuksien omistajalle jaetaan vuosittain rahaston arvopapereiden osinko, josta on maksettava verot. Kasvuosuuksissa osinkotuotto jää rahastoon, jolloin se kasvattaa rahaston pääomaa. Yksityis-sijoittajalle kannattavammaksi tulee kasvuosuudet, jolloin pääomatulovero tulee maksettavaksi vasta sijoittajan lunastaessa rahasto-osuuksiaan. (Kullas & Myllyoja 2014, 87.)

Rahastoja sitovat säännöt, joiden puitteissa sijoittamisen täytyy tapahtua. Rahasto saa esimerkiksi sijoittaa vain sinne, minne säännöissä on ilmoitettu. Rahastoesitteisiin sekä rahaston sääntöihin kannattaakin tutustua ennen sijoituspäätöstä. Huomiota kannattaa kiinnittää sijoituspolitiikkaan, riskeihin sekä kulurakenteeseen. Sijoituskohteen valinnassa on syytä huomioida, kuinka pitkäksi aikaa varoja on sijoittamassa sekä paljonko on valmis ottamaan riskiä. (Kullas & Myllyoja 2014, 85–86.)

Rahastosijoittamisessa kannattaa huomioida rahastojen eri kulut. Rahasto-osuuksia ostaessa syntyy merkintä-, lunastus- ja hallinnointikuluja, jotka peritään sijoittajalta. Merkitäpalkkio veloitetaan ostaessa rahasto-osuuksia ja lunastuspalkkio maksetaan vuorostaan myydessä rahasto-osuuksia. Hallinnointikulut kattavat salkun hoidosta ja rahaston hallinnasta syntyvät kustannukset. Pienimmät kulut ovat yleensä korkorahastoissa. (Kullas & Myllyoja 2014, 94.)

Rahaston kuluihin vaikuttaa myös se, miten aktiivisesti salkkua hoidetaan. Rahastot jaetaan aktiivisiin ja passiivisiin rahastoihin, joiden erona on salkunhoitajan politiikka sekä kulut. Passiivinen rahasto sijoittaa indeksin mukaisesti, kun taas aktiivinen rahasto yrittää voittaa indeksin. Aktiivinen rahasto tuottaa enemmän kuluja kuin passiivinen salkunhoitajan tehdessä aktiivisesti sijoituksia, mistä syntyy kuluja. Kulut tulevat maksettavaksi sijoittajalle erilaisina palkkioina. Passiivisessa rahastossa kauppaa käydään ainoastaan silloin, kun osakepainot muuttuvat indeksissä. Tämän vuoksi kulut jäävät alhaisemmiksi verrattuna aktiiviseen rahastoon. (Kullas & Myllyoja 2010, 151–152.)

3.4 Kiinteistörahastot

Kiinteistörahastot tarjoavat vaihtoehdon asuntosijoittamiselle, jos asuntosijoittaminen tuntuu liian haasteelliselta tai vaadittu pääoma liian suurelta. Kiinteistörahastoja on tarjolla eri pankeissa, kuten Osuuspankissa ja S-pankissa. (Kullas & Myllyoja 2014, 173.) Näiden lisäksi esimerkiksi eQ tarjoaa kiinteistörahastoja, jotka sijoittavat hoivakiinteistöihin ja liikekiinteistöihin (eQ 2016).

Pörssissä on tarjolla pörssinoteerattu Orava Asuntorahasto, joka on REIT-kiinteistörahasto. Pörssinoteerattu asuntorahasto toimii kuten osake. REIT, eli Real Estate Investment Trust, on Yhdysvalloissa kehitetty kiinteistösijoittamisen muoto, jonka tuloista vä-

hintään 80 prosenttia pitää muodostua sen omistamien asuntojen vuokrista. Asuntorahasto Orava ostaa kerralla suurempia kokonaisuuksia, kuten kerrostaloja. Tavoitteena on ostaa asunnot tukkuhinnalla, minkä jälkeen ne myydään korkeammalla hinnalla. (Kullas & Myllyoja 2014, 173.) Asuntorahasto Oravan hallitus tiedotti 20.3.2018 aikomuksesta muuttua sijoitusyhtiöksi. Tämän seurauksena sijoittamista voisi tehdä aikaisempaa vapaammin sijoittamalla asuntojen sijasta myös muihin kiinteistökohteisiin. (Orava rahastot: Orava Asuntorahasto Oyj:n rakenne ja strategia 2018.)

Piensijoittajat voivat lähteä kiinteistörahastoihin mukaan eri pankkien avulla, joissa minimisijoitukset vaihtelevat 200 eurosta 30 000 euroon. Kiinteistörahastoilla on omat erityispiirteensä, joihin voi tutustua eri pankkien kautta. Kiinteistörahastojen kulut vaihtelevat riippuen rahaston rakenteesta. Rahaston kokonaiskulut saattavat nousta 3-4 prosenttiin, mutta lunastuspalkkio yleensä pienenee rahaston omistusajan kasvaessa. On todennäköisempää saada parempi tuotto omistamalla itse sijoitusasunnon kuin sijoittamalla asuntorahastoon. Kiinteistörahastot tarjoavat kuitenkin vaihtoehdon asuntosijoittamiseen, jos ei ole valmis ottamaan lainaa eikä ole kovin innokas tutustumaan asuntomarkkinoihin. (Kullas & Myllyoja 2014, 174.)

3.5 ETF pörssinoteerattu sijoitusrahasto

ETF:t, eli Exchange Traded Fund, ovat pörssinoteerattuja sijoitusrahastoja. Rahastosuoksilla käydään kauppaa pörssissä, kuten osakkeilla. Pörssinoteerattuja sijoitusrahastoja on tarjolla indeksirahastojen lisäksi muun muassa korkorahastoina, raaka-ainerahastoina sekä yhdistelmärahastoina. Suurin osa ETF-rahastoista on kuitenkin indeksirahastoja, minkä seuraukseni ETF-rahastot mielletäänkin usein indeksisijoittamiseksi. Tyypillinen indeksirahasto omistaa tietyn pörssin suurimpia yhtiöitä, esimerkiksi Helsingin pörssissä oleva OMXH25-indeksirahasto omistaa 25 suurinta Helsingin pörssin yhtiötä. Indeksirahastoja on olemassa passiivisia ja aktiivisia. Passiivinen indeksirahasto sijoittaa indeksin mukaisesti. Tällöin rahastonhoitaja ei ota kantaa markkinoiden suuntaan tai siihen, mitkä ovat parhaita sijoituskohteita toisin kuin aktiivisessa indeksirahastossa. Passiivisen indeksirahaston arvokehitys vastaa pörssin keskiarvoa. Aktiivisista indeksirahastoista suurin osa häviää tuotoissa pörssin keskiarvolle, mikä tekeekin passiivisesta sijoittamisesta usein tuottavampaa verrattuna aktiiviseen indeksisijoittamiseen. (Omista ja vaurastu: Kaikki mitä sinun tulee tietää ETF-rahastoista 2017.)

ETF-rahastot voidaan jakaa myös kasvuosuuksiin tai tuotto-osuuksiin, kuten perinteiset sijoitusrahastot. Tuotto-osuuksissa rahasto-osuuden omistajalle maksetaan osinkotuotot, joista sijoittajan täytyy maksaa veroa. Kasvuosuuksissa osinkoa ei makseta sijoittajalle vaan osingot sijoitetaan uudelleen indeksin mukaisesti. (Omista ja vaurastu: Kaikki mitä sinun tulee tietää ETF-rahastoista 2017.)

ETF-rahastojen kulut ovat yleensä alhaisempia kuin perinteisissä sijoitusrahastoissa. ETF-rahastot eivät peri merkintä- ja lunastuspalkkiota, kuten sijoitusrahastot. Ostoista ja myynneistä maksetaan välityspalkkio, kuten osakekaupoissakin, ja osuuksien säilytyksestä veloitetaan tili- ja säilytysmaksut. ETF:n riskit ovat lähtökohtaisesti samat kuin muussa rahastosijoittamisessa. (Finanssivalvonta 2015, ETF.)

3.6 Sijoitusinstrumenttien riskit

Sijoittamiseen liittyy olennaisesti riski. Riskin laatu, tyyppi ja suuruus vaihtelevat riippuen siitä, mihin ja kuinka paljon sijoittaa. Tyypillisenä riskinä pidetään sijoitetun pääoman arvon laskua. Mitään ei kuitenkaan menetetä ennen kuin sijoitus myydään. Riski toteutuu vasta, kun sijoitus myydään tappiolla. On siis syytä muistaa, ettei sijoitusten arvon heittelemine ole sama asia kuin toteutunut riski. Riski ja tuotto kulkevat käsi kädessä eli suuremman voiton toivossa pitää ottaa enemmän riskiä. (Kullas & Myllyoja 2014, 66–67.)

Sijoittamisessa ajalla on merkitystä. Pidempi sijoitusaika tasaa markkinoiden liikettä. Lyhyen aikavälin sijoittamisessa tärkeämpää on pääoman säilyttäminen maksimaalisen tuoton sijasta. Sijoitukset tuottavat sitä enemmän mitä pidempään sijoituksia pystyy pitämään. Korkoa korolle -ilmiö kasvattaa ajan kanssa pääomaa. Korkoa korolle -laskelmissa lasketaan tuottoa alkuperäiselle pääomalle sekä edellisenä vuosina kertyneille tuotoille. Korko kasvaa tällöin vuosittain edellisen vuoden korkoa suuremmaksi. (Pesonen 2011, 21.) Ajan voidaan siis sanoa olevan sijoittajan paras ystävä (Kullas & Myllyoja 2010, 117).

3.6.1 Joukkovelkakirjalainojen riskit

Muihin sijoituskohteisiin verrattuna joukkovelkakirjalainojen riskit ovat pienemmät. Riskittämiä ne eivät kuitenkaan ole. Joukkovelkakirjan merkittävin riski on liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukyky eli pystyykö liikkeeseenlaskija maksamaan lainan nimellispääoman sekä tuoton sijoittajalle. Liikkeeseenlaskija voi kuitenkin olla maksukyvytön, jolloin lainaa ei pystytä maksamaan takaisin. Riskin toteutuessa sijoittaja voi menettää sijoittamansa pääoman sekä tuoton osittain tai pahimmassa tapauksessa kokonaan. Yritysten luottoluokitus kertoo liikkeeseenlaskijan luotettavuuden takaisinmaksajana. Joukkovelkakirjalainasta maksettavan koron suuruus kuvaa myös lainan riskiä. Esimerkiksi Suomen valtion joukkovelkakirjalainoista maksetaan vain matalaa korkoa valtion maksukyvyttömyysriskin ollessa pieni. (Kullas & Myllyoja 2010, 140–142.) Joukkovelkakirjoihin liittyy myös korkoriski. Korkoriski toteutuu korkojen noustessa, sillä joukkovelkakirjalainan korko ei nouse. Tästä syystä joukkovelkakirjalainojen ehdot heikentyvät suhteessa muihin sijoitustuotteisiin. (Finanssivalvonta 2011, joukkovelkakirjat.)

3.6.2 Osakesijoittamisen riskit

Osakesijoittaminen sisältää aina riskin. Myös osakesijoittamisessa on syytä muistaa, että sijoitetun pääoman voi menettää osittain tai jopa kokonaan. Riskin ja tuotto-odotuksen välillä on aina yhteys sijoitusmarkkinoilla. Mitä suurempi riski on, sitä paremmat ovat tuotto-odotuksetkin. (Saario 2005, 82.)

Osakesijoittamisen merkittävimpiä riskitekijöitä ovat markkinariski ja yritysrisi. Markkinariski kertoo yleisen markkinakehityksen vaikutuksen yksittäiseen sijoituskohteeseen, kun taas yritysrisi tarkoittaa yrityksen menestyksen vaikutusta yksittäisen sijoituskohteen arvoon. Osakesijoittaja tietää lopullisen tuoton sijoituksilleen vasta, kun osakkeet on myyty. Osakesijoittaja joutuu siis elämään epävarmuudessa sen ajan, kun osakkeita omistaa. Osakkeen arvoon vaikuttavat useat eri tekijät, kuten inflaatio, suhdanteet, valuuttojen hinnan muutokset, verotus, lainsäädäntö sekä jopa sijoittajien mielialat. Osakekurssiin heijastuvat myös maailmalla tapahtuvat kriisit ja luonnonkatastrofit. Markkinariskin voi välttää ainoastaan poistumalla sijoitusmarkkinoilta. (Lindström 2005, 40.)

Yritysrisi tarkoittaa sijoituskohteena tarkasteltavan yhtiön taloudellisen menestyksen vaikutusta osakkeen arvoon. Siihen vaikuttaa muun muassa yhtiön asema markkinoilla

sekä kasvu- ja tulospäätökset. Sijoittaja voi menettää sijoitetun pääoman, jos yritys menee konkurssiin. Esimerkkejä tällaisista tilanteista löytyy 1990-luvun lama-ajoilta. (Lindström 2005, 41.) Yritysriskiä voi hallita lisäämällä markkinariskiä. Jos sijoitussalkussa on vain yhden yhtiön osakkeita, on yritysriski huomattavan suuri, mutta markkinariski on vielä pienempi. Yhtiökohtainen riski on vuorostaan pienempi, jos sijoitussalkussa on useiden eri yhtiöiden osakkeita. Tällöin markkinariski kuitenkin kasvaa. (Saario 2012, 89.)

3.6.3 Rahastosijoittamisen riskit

Sijoitusrahastoihin liittyvät samat riskit kuin muuhunkin sijoittamiseen. Sijoituksen arvo voi nousta tai laskea eikä rahaston aikaisempi kehitys ole taatun tulevista. Sijoitusrahastojen riskit perustuvat rahastoihin valittujen sijoituskohteiden riskeihin. Esimerkiksi osakerahastoihin vaikuttaa osakemarkkinoiden riskit ja korkorahastoihin korkomarkkinoiden riskit. Sijoitusrahastojen tarkoitus on kuitenkin hallita riskiä hajauttamalla sijoitukset useisiin eri kohteisiin. Valuutariski koskee ulkomaille tehtäviä sijoituksia, jolloin ulkomaisen sijoitusten arvo voi laskea kotimaan valuutassa laskettuna. (Sijoitusrahastot.org: Rahastojen riskit 2018.)

Osakerahastoihin liittyy markkinariski ja yritysriski, kuten myös suoriin osakesijoituksiin. Yritysriskiä voi vähentää rahastosijoittamisessa sijoittamalla varat useisiin eri kohteisiin ja eri toimialoihin. Tällöin koko sijoituksen tuotto ei vaarantuisi yhden sijoituksen epäonnistuessa. Osakerahastot eivät pysty välttämään markkinariskiä hajauttamalla sijoituksia. Indeksioptioiden ja futuurien avulla riskiä voidaan kuitenkin vähentää. Osakkeisiin ja korkokohteisiin sijoittava yhdistelmärahasto pyrkii hallitsemaan osakemarkkinoiden riskiä lisäämällä korkosijoitusten osuutta salkussaan. (Sijoitusrahastot.org: Rahastojen riskit 2018.)

Korkotason muutokset heijastuvat korkorahastojen arvon kehitykseen. Korkorahastoihin liittyy riski lainan liikkeellelaskijan maksukyvyistä. Liikkeeseenlaskija ei välttämättä pysty maksamaan korkoja tai pahimmassa tapauksessa koko lainaa takaisin. Korkorahaston tuotto- ja hintariskiä mittaa duraatio, joka kuvaa rahasto-osuuden herkkyyttä korkotason muutoksille. Duraatio ollessa korkea, on myös rahaston korkoriski suuri. (Sijoitusrahastot.org: Rahastojen riskit 2018.)

Rahastojen riskinotto vaihtelee rahastotyypeittäin. Riskiä karttavien sijoittajien on syytä valita matalan riskin rahastoja, vaikka rahastoihin sijoitetun pääoman kokonaan menettäminen on lähes mahdotonta. Rahasto-osuuden arvo voi kuitenkin vaihdella pörssikurssien ja korkotason vaihdellessa. (Sijoitusrahastot.org: Rahastojen riskit 2018.) Rahaston arvo voi myös laskea, jos rahastonhoitaja epäonnistuu sijoituskohteiden valinnassa (Finanssivalvonta 2014, Sijoitusrahastot).

Pörssinoteeratun sijoitusrahaston eli ETF:n riskit ovat samat kuin rahastosijoittamisessa. ETF-rahaston riskinä voi olla sisältöriski, jolloin rahaston sijoituskohteet eivät välttämättä vastaa sitä, mihin sijoittaja uskoo sen sijoittavan. Sisältöriskiä esiintyy etenkin kansainvälisessä ETF-sijoittamisessa, jolloin rahastoja koskevaa tietoa ei välttämättä ole helposti saatavilla. Sisältöriskiltä voi välttyä tutustumalla huolellisesti rahaston tietoihin. Kun tavoitteena on nimenomaan indeksin tuoton saavuttaminen, aktiivisen poikkeaman riski on sijoittajan kannalta oleellisempi. Aktiivisen poikkeaman riskissä rahaston tuotto voi poiketa vertailuindeksistä. Poikkeamaa aiheutuu muun muassa rahaston eri kuluista. Kuten myös muissakin rahastoissa, salkunhoitaja voi tehdä huonoja sijoituspäätöksiä vaikuttaen laskevasti rahaston tuottoihin. (Finanssivalvonta 2015, ETF.)

3.7 Sijoitusstrategiat

Sijoittamisen tarkoituksena on yleensä saada mahdollisimman korkea tuottoa, mahdollisimman pienellä riskillä. Erilaisia sijoitusstrategioita on tarjolla lukuisia. Strategiat voidaan jakaa esimerkiksi maltillisiin, tasapainoisiin sekä tuottohakuisiin strategioihin. Mitä tuottohakuisempi strategia, sitä suurempi riski siihen liittyy. Hyvän strategian merkkejä ovat helppous, vaivattomuus, hallittavissa oleva riski sekä indeksiä parempi tuotto. Monimutkainen strategia ei takaa onnistumista, vaan yksinkertaisenkin strategia voi tuoda erinomaisia tuloksia. (Isola 2015.)

Jokaisessa strategiassa on tärkeää sijoitusten hajauttaminen. Hajauttaminen vaikuttaa sijoitusten tuottoihin tulevaisuudessa sekä pienentää riskiä. Sijoitusstrategian toteuttaminen vaatii pitkäaikaista ja jatkuvaa toimintaa sekä markkinoiden seuraamista. Sijoittamisen pitäisi perustua valittuun strategiaan eikä hätiköityihin päätöksiin. (Isola 2015.) Esi-tetyt sijoitusstrategiat sopivat osakesijoittamiseen ja osakerahastoihin sijoittaessa.

3.7.1 Arvosijoittaminen

Arvosijoittaminen on yksi tunnetuimmista ja käytettyimmistä sijoitusstrategioista osakemarkkinoilla. Arvosijoittajat sijoittavat aliarvostettuihin yrityksiin, joiden osakkeiden markkinakurssit ovat sen todellista arvoa alhaisempia. (Pesonen 2011, 100.) Edullinen hinta voi johtua siitä, että markkinat ovat menettäneet uskonsa yrityksen tulevaisuuden kasvumahdollisuuksiin, tai yritykset toimivat vaikeuksissa olevilla toimialoilla. Tämän kaltaiset yritykset eivät herätä suurta kiinnostusta markkinoilla vaan niitä saatetaan pitää jopa hieman tylsinä sijoituskohteina. Tämän seurauksena sijoittaja voi löytää arvo-osakkeita edulliseen hintaan, koska osakkeiden myyjä riittää. Arvoyhtiöt ovat myös usein hyviä osingonmaksajia kasvuvuosien ollessa jo takanapäin. (Lindström & Lindström 2011, 143.)

Arvosijoittajat uskovat saavansa huomattavasti parempaa tuottoa poikkeamalla muiden sijoittajien näkemyksistä, arvioimalla osakkeen todellista arvoa, noudattamalla valittua strategiaa sekä hyödyntämällä pörssin pitkän aikavälin trendejä. Arvosijoittajat eivät usko nopeiden ostojen ja myyntien mahdollistavan pitkällä aikavälillä voittoa indeksiin nähden. Arvosijoittaminen on pitkäjänteisistä, jos siinä haluaa onnistua. Arvosijoittaja sitoutuu sijoituskohteeseensa keskimäärin viideksi vuodeksi, kun taas kasvusijoittaja sitoutuu omistamaansa yhtiöön vain arviolta neljäksi kuukaudeksi. (Lindström & Lindström 2011, 137, 144.) Lassi Kilpeläisen opinnäytetyön (2015, 25) mukaan arvosijoittaminen on kasvusijoittamista tuottavampi sijoitusstrategia lukuisten kansainvälisten tutkimusten perusteella.

3.7.2 Kasvusijoittaminen

Kasvusijoittajat hakevat sijoituskohteiltaan kovia tuottoja nopeassa ajassa. Kasvusijoittajat etsivät sijoituksia, joilla on voimakas tuloskasvu. Korkeaan tuottoon liittyy kuitenkin suurempi riski. Kasvusijoittajat eivät tavoittele mahdollista osinkoa kuten arvosijoittajat. (Salkunrakentaja: kasvusijoittajan kolme perussääntöä 2013.)

Tyypillisiä kasvusijoittajan kohteita ovat uutta teknologiaa valmistavat yritykset, joilla ei välttämättä vielä ole merkittävää myyntiä. Kasvuyhtiön liikevaihto kasvaa nopeasti, mutta kannattavuus voi silti olla heikkoa. Onnistuessaan yhtiön arvo voi nousta huomattavasti, jolloin kasvusijoittajan odotukset täyttyvät. Kasvusijoittajan täytyy kuitenkin olla

kärsivällinen, koska yhtiöiden kasvu ei tapahdu välttämättä nopeasti. Löytäessään kohteen, jota muut sijoittajat välttävät, kasvusijoittaja voi saada parhaimman tuoton. Kasvusijoittajan on muistettava hajauttaa useisiin sijoituskohteisiin riskin minimoimiseksi. (Salkunrakentaja: kasvusijoittajan kolme perussääntöä 2013.)

Arvosijoittamisen ja kasvusijoittamisen lisäksi sijoittaa voi myös yhtiön koon mukaan. Pörssistä voidaan hakea pienten yhtiöiden osakkeita, joiden arvon mahdollisesti odotetaan kasvavan keskimääräistä nopeammin. Osa sijoittajista kuitenkin haluaa suurten yhtiöiden osakkeita niiden vahvan markkinaosuuden vuoksi. Tällöin vahvan markkinaosuuden ja suuren taseen uskotaan tuovan tulosta. (Pesonen 2011, 100.)

3.7.3 Passiivinen sijoittaminen

Passiivinen sijoittaminen, eli osta ja pidä -strategia, perustuu valitun arvopaperin ostoon ja sen pitämiseen salkussa pitkällä aikavälillä. Passiivinen sijoittaminen on etenkin pienisijoittajien suosiossa ja sitä käytetään usein suorissa osakesijoituksessa. Passiivinen sijoittaminen perustuu ajatukseen, ettei sijoittaja pysty ennakoimaan markkinoiden liikkeitä. Tämä tekee passiivisesta sijoittamisesta helppoa, koska markkinoita ei tarvitse seurata päivittäin. Sijoituskohteen valintaan kannattaa kiinnittää huomiota, koska myyntejä tehdään vain harvoin. Passiivinen strategia on verotuksen kannalta järkevää. Sijoittaja pystyy lykkäämään voitosta maksettavia veroja tulevaisuuteen, koska myyntejä tehdään vain käytännössä pakon edessä. (Salkunrakentaja: Osta ja pidä -sijoitusstrategia on lyömätön 2012.)

Passiivisen strategian vuoksi sijoittajan salkun eri omaisuuslajit voivat alkaa poiketa sijoittajan tavoittelemasta riskitasosta. Esimerkiksi osakkeiden tuplatessa arvonsa, voi sijoittajan salkusta tulla riskipitoisempi. Tämän vuoksi salkun sisältöä pitää tasapainottaa ajoittain. (Salkunrakentaja: Osta ja pidä -sijoitusstrategiassa on valuvika 2015.) Passiiviseen strategiaan liittyy myös riski varojen menettämisestä. Jos valitun yrityksen liiketoiminta kehittyy negatiivisesti pitkällä aikavälillä, voivat tuotot laskea ja pahimmassa tapauksessa yritys voi ajautua konkurssiin. (Salkunrakentaja: Osta ja pidä -sijoitusstrategia on lyömätön 2012.)

3.7.4 Keskiarvostrategiat

Keskiarvostrategia voidaan jakaa cost averaging –sijoitusstrategiaan ja value averaging –sijoitusstrategiaan. Keskiarvostrategia pyrkii hajauttamaan ajallista riskiä sijoittamalla säännöllisesti, kuten kuukausittain. Sekä cost averaging, että value averaging soveltuvat etenkin rahasto ja ETF-sijoittamiseen. (Nordnet 2017, Näin muotoilet itsellesi sijoitusstrategian.) Cost averaging –sijoitusstrategian tarkoituksena on, että sijoittaja ostaa samalla summalla samaa kohdetta säännöllisin väliajoin, kuten kuukausittain tai neljännesvuosittain. Strategia soveltuu etenkin kohteisiin, joissa on voimakas arvon vaihtelu eli volatilitteetti. Hyöty on vähäisempi sijoittaessa esimerkiksi joukkovelkakirjoihin, koska niiden arvon vaihtelu on alhaista. (Salkunrakentaja: Yksinkertaisen tehokkaat sijoitusstrategiat: cost averaging ja value averaging 2012.)

Cost averaging –sijoitusstrategian etuna on sen yksinkertaisuus. Strategian avulla vältytään ylihintaan ostamiselta, koska osakkeita ostetaan automaattisesti enemmän kurssin ollessa alhainen. Kurssin ollessa korkea, osakkeita ostetaan vähemmän. Ajallinen hajauttaminen tapahtuu siis strategian ansiosta automaattisesti. (Salkunrakentaja: Yksinkertaisen tehokkaat sijoitusstrategiat: cost averaging ja value averaging 2012.)

Value averaging –sijoitusstrategiassa sijoittaja ostaa enemmän laskumarkkinassa, ja vähemmän nousumarkkinoilla. Cost averaging –sijoitusstrategiaan verrattuna ostot painotuvat enemmän alhaisille markkinoille. Näin pyritään voittamaan indeksi pitkällä aikavälillä. (Salkunrakentaja: Yksinkertaisen tehokkaat sijoitusstrategiat: cost averaging ja value averaging 2012.)

Value averaging –strategian hyötynä on ostojen tapahtuminen kurssien ollessa alhaisina. Sijoitusstrategia ei kuitenkaan ole yhtä yksinkertainen kuin cost averaging –strategia. Value averaging –strategia vaatii myös suuren käteiskassan salkun arvon rajuun laskuun varautuessa. Tällöin sijoittaja joutuu panostamaan suurempia summia kohteeseen. (Salkunrakentaja: Yksinkertaisen tehokkaat sijoitusstrategiat: cost averaging ja value averaging 2012.)

3.8 Riskinsietokyvyn vaikutus sijoittamiseen

Sijoituskohteen valintaan vaikuttavat sijoittajan useat eri tekijät, kuten ikä, elämäntilanne, varallisuus sekä riskinsietokyky. Riskinsietokyky kertoo, kuinka paljon sijoittaja kestää riskiä henkisesti. Riskinsietokyvyllä ja riskinkantokyvyllä on eroa. Riskinkantokyky kertoo mitä seuraamuksia riskin toteutumisella on riskinottajalle. Riskinsietokyvyn ja riskinkantokyvyn ollessa tasapainossa, sijoittajallakin on yleensä hyvä olla. Riskinsietokyky on henkilökohtainen asia, jonka jokainen joutuu itse määrittelemään. Riskinkantokyky taas riippuu muista tekijöistä, kuten iästä ja tuloista sekä miten tulojen odotetaan kehittyvän tulevaisuudessa. Hyvin koulutetuilla nuorilla, joilla on työvuodet vielä edessä, on yleensä suuri riskinkantokyky. Iän myötä riskinkantokyky heikkenee, koska työvuosia ei ole enää niin paljoa jäljellä. (Investori, ikä ja elämäntilanne kannattaa huomioida sijoitussalkussa.)

Sijoitusajalla on vaikutusta sekä riskiin että sijoituskohteen valintaan. Osakesijoittaminen ei ole suositeltavaa pariksi vuodeksi, koska sijoitusten tulevaa arvoa ei voida ennustaa. Historian pohjalta kuitenkin tiedetään, että hyvin hajautettu osakesijoitus pitkällä sijoitusajalla tuottaa yleensä hyvän tuoton sijoitukselle. Pitkän aikavälin sijoitukset kärsivät myös lyhyen ajan arvovaihteluista. Tällöin sijoittajan pitäisi muistaa oma sijoitusstrategia eikä tehdä hätiköityjä päätöksiä. (Investori, ikä ja elämäntilanne kannattaa huomioida sijoitussalkussa.)

Nuorten kannattaa sijoittaa pitkällä aikavälillä osakkeisiin huomioiden kuitenkin henkilökohtainen riskinsietokyky. Lyhyen aikavälin tavoitteisiin sopivat pankkitalletukset tai muut korkoa maksavat kohteet. Jos sijoittaminen ei ole mahdollista suurilla summilla kerrallaan, voi sijoittamista tehdä pienilläkin summilla esimerkiksi rahastoihin. Säännöllinen sijoittaminen minimoi ajoitusriskin eli kaikkia sijoituksia ei voida ostaa epäedullisimpaan aikaan. (Investori, ikä ja elämäntilanne kannattaa huomioida sijoitussalkussa.)

Myös aikuisten kannattaa painottaa pitkän aikavälin sijoituksissa osakkeisiin. Useimmille sopii jopa 50–80 % painotus osakkeisiin sijoitussalkussaan. Yllättäviä menoja varten kannattaa kuitenkin olla varakassa, ettei sijoituksiin tarvitsisi koskea. (Investori, ikä ja elämäntilanne kannattaa huomioida sijoitussalkussa.)

Eläkeiän lähestyessä sijoitussalkkua on syytä muokata, koska sijoittamisella ei haeta enää pääoman kasvattamista vaan sen säilyttämistä. Osa osakesijoituksista voidaan vaihtaa

korkosijoituksiin, ja eläkeiän lähestyessä sijoitussalkku voikin sisältää esimerkiksi puolet osakkeita ja puolet korkosijoituksia. Eläkkeellä ollessa sijoitussalkussa kannattaa kuitenkin olla enää noin 10–40 % osakkeita, koska eläkkeellä ollessa riskinkantokyky alenee aikaisemmasta. (Investori, ikä ja elämäntilanne kannattaa huomioida sijoitussalkussa.)

4 KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää miksi naiset sijoittavat, näkykö sijoituskokemus sijoituskohteen valinnassa, millaisia riskinottajia naiset ovat sekä miten riskinotto näky sijoituskohteiden valinnassa. Tutkimus toteutettiin määrällisenä tutkimuksena, jotta tutkimukseen saataisi mahdollisimman kattava otos. Tutkimukseen vastaajiksi valittiin vain naisia ja tämä varmistettiin toteuttamalla se vain naisille suunnatussa keskusteluryhmässä Facebookissa.

4.1 Määrällinen tutkimusmenetelmä

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus tutkii suurta edustavaa otosta. Sen tarkoituksena on vastata kysymyksiin mikä, missä, paljonko ja kuinka usein. Tutkimuksessa lukuja kuvataan monesti numeerisesti ja tutkittavia kohteita mitataan prosentteina, ja sitä havainnollistetaan erilaisten kuvien ja taulukoiden avulla. Asioiden välisiä riippuvuuksia voidaan tutkia tilastollisen tutkimuksen avulla. Tilastollisen tutkimuksen tarkoituksena on pyrkiä yleistämään saatuja tuloksia suurempaan joukkoon. Määrällisen tutkimuksen avulla saadaan yleensä selvitettyä olemassa oleva tilanne, mutta se ei ole riittävä selvittämään asioiden syitä. (Heikkilä 2014, 14–15.)

Määrällisen tutkimuksen aineistonkeruu voidaan toteuttaa esimerkiksi lomakekyselynä, sähköisenä kyselynä, kokeellisena tutkimuksena, strukturoidulla haastattelulla tai puhelinhaastattelulla. Samassa tutkimuksessa voidaan käyttää sekä kvantitatiivista, eli määrällistä menetelmää että kvalitatiivista, eli laadullista menetelmää. Tutkimusmenetelmän valintaan vaikuttavat tutkimusongelman lisäksi tutkimuksen luonne, tavoite, aikataulu ja budjetti. (Heikkilä 2014, 16–17.)

4.2 Kyselytutkimuksen toteutus

Toteutin kyselytutkimuksen sähköisenä kyselynä perjantaina 16.2.2018 kello 19.30–21.30. Kyselyn ajankohtaan vaikutti ajatus kohderyhmän tavoittamisesta parhaiten illalla. Julkaisin kyselyn Vauras nainen –keskusteluryhmässä Facebookissa, jossa jäseniä oli toteutushetkellä noin 25 000. Toteutustapa oli onnistunut, koska vastauksia saatiin ensim-

mäisen puolen tunnin aikana noin 50 kappaletta. Suljin kyselyn, kun vastauksia oli kerennyt 200. Sulkemisen aikana vielä kaksi oli kerennyt vastaamaan kyselyyn, joten vastauksia tuli 202 kappaletta. Kahden vastaajan vastaukset olivat tallentuneet kahteen kertaan, minkä vuoksi kaksi vastausta hylättiin. Vastaukset olivat täysin identtisiä avoimia kysymyksiä myöten. Hyväksyin tutkimukseen lopulta 200 vastausta. Kyselyn tavoitteena oli saada noin 50 vastausta. Tavoitetta kuitenkin nostettiin kyselyn toteutuksen aikana, jotta tutkimukseen saataisi mahdollisimman edustava määrä vastauksia.

4.3 Kyselytutkimus

Kyselylomakkeella, joka löytyy liitteestä 1, oli 18 kysymystä. Kysely sisälsi monivalintakysymyksiä sekä avoimen kysymyksen. Monivalintakysymyksissä vastaajaa pyydettiin valitsemaan yksi tai useampi vastausvaihtoehto, joka edusti vastaajan omaa mielipidettä. Vaihtoehtoja ei pitänyt laittaa tärkeysjärjestykseen. Avoimeen kysymykseen vastaaja sai vastata omin sanoin.

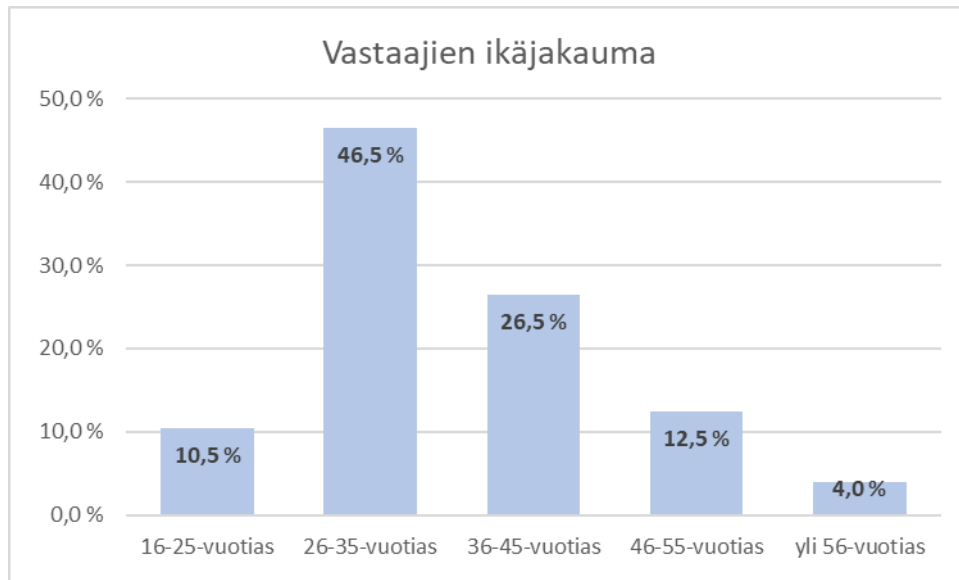
Kysymykset 1–5 olivat demografisia kysymyksiä, joilla kartoitettiin vastaajien taustatietoja, kuten ikää, koulutusta, työllisyystilannetta, vuosituloja bruttona sekä vastaajien kotitalouteen kuuluvia. Kysymyksellä 6 varmistettiin, että kaikki tutkimukseen osallistuvat sijoittavat tällä hetkellä. Kyselylomakkeen julkaisemisen yhteydessä oli saatekirje, jossa pyydettiin tutkimukseen osallistuvan vain arvopapereihin sijoittavia naisia. Kaikki kyselyyn osallistuneet vastasivatkin sijoittavansa tällä hetkellä. Jos vastaaja olisi kertonut, ettei sijoita tällä hetkellä, niin vastaajan kysely olisi päättynyt siihen.

Kysymykset 7–18 käsittelevät naisten sijoittamista. Kysymysten avulla oli tarkoitus selvittää muun muassa miksi naiset sijoittavat, näkykö sijoituskokemus sijoituskohteen valinnassa sekä millaisia riskinottajia naiset ovat.

Käsittelin tutkimusaineistoa Microsoft Excel -ohjelmalla. Tuloksia havainnollistetaan erilaisin kuvioin ja taulukoin. Kokonaistulosten lisäksi selvitettiin, oliko tutkittavissa asioissa eroja esimerkiksi taustamuuttujien välillä. Tuloksia vertailtiin muun muassa iän ja sijoitusajan mukaan ristiintaulukoinnin avulla. Opinnäytetyössäni esitellään vertailun tuloksia niistä ryhmistä, joiden välillä on selkeitä eroja.

4.4 Kyselytutkimuksen perustiedot

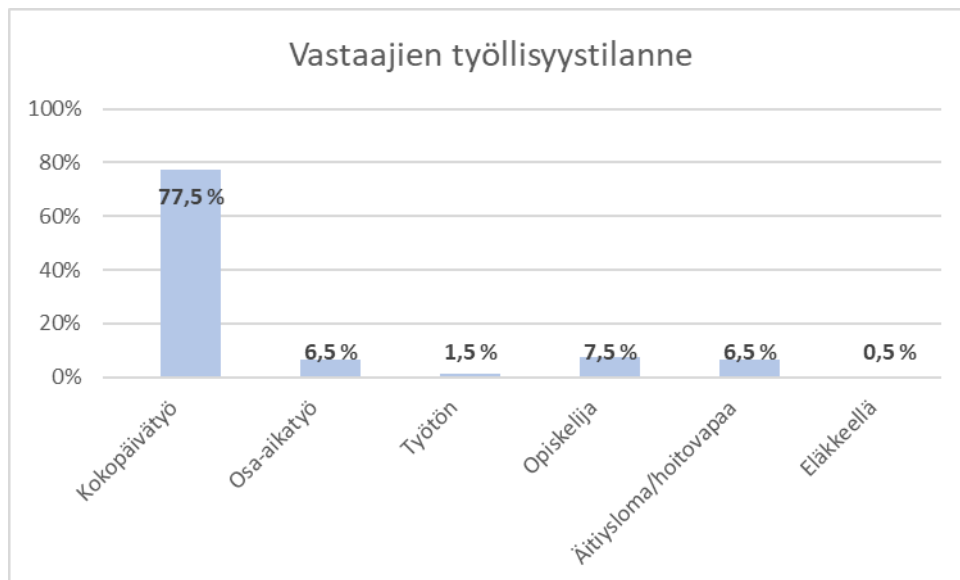
Kyselyyn vastanneista naisista lähes puolet eli 46,5 % olivat 26–35-vuotiaita. Kuten kuvio 5 ilmenee, tutkimukseen vastanneista 26,5 % oli iältään 36–45-vuotiaita, 12,5 % oli 46–55-vuotiaita ja 10,5 % oli 16–25-vuotiaita. Yli 56-vuotiaita oli vastaajista ainoastaan 4 %. (Kuvio 5.)

KUVIO 5. Vastaajien ikäjakauma (n=200)

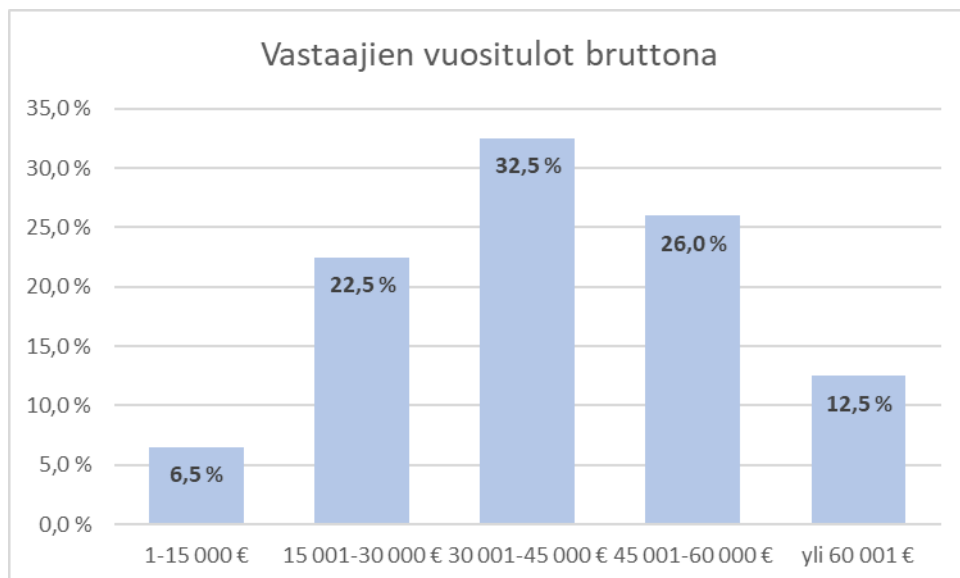
Kyselyyn vastanneista enemmistö oli suorittanut korkeakoulututkinnon. Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneita oli 45 % vastanneista ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita oli reilu kolmannes eli 37 % vastaajista. Kyselyyn vastanneista selkeästi pienempi osa oli suorittanut toisen asteen koulutuksen. Lukion tai ammatillisen koulutuksen oli suorittanut 18 % vastaajista. Kukaan vastanneista ei kertonut suorittaneensa ainoastaan peruskoulua.

Vastaajien työllisyystilannetta tiedusteltaessa suurin osa eli 77,5 % ilmoitti olevansa kokopäivätyössä. Vastaajista 6,5 % ilmoitti olevansa osa-aikatyössä. Opiskelijana kertoi olevansa 7,5 % vastaajista ja äitiyslomalla 6,5 % vastaajista. Työttömänä ilmoitti olevansa ainoastaan 1,5 % vastaajista ja eläkkeellä 0,5 % vastaajista. (Kuvio 6.)

KUVIO 6. Vastaajien työllisyystilanne (n=200)

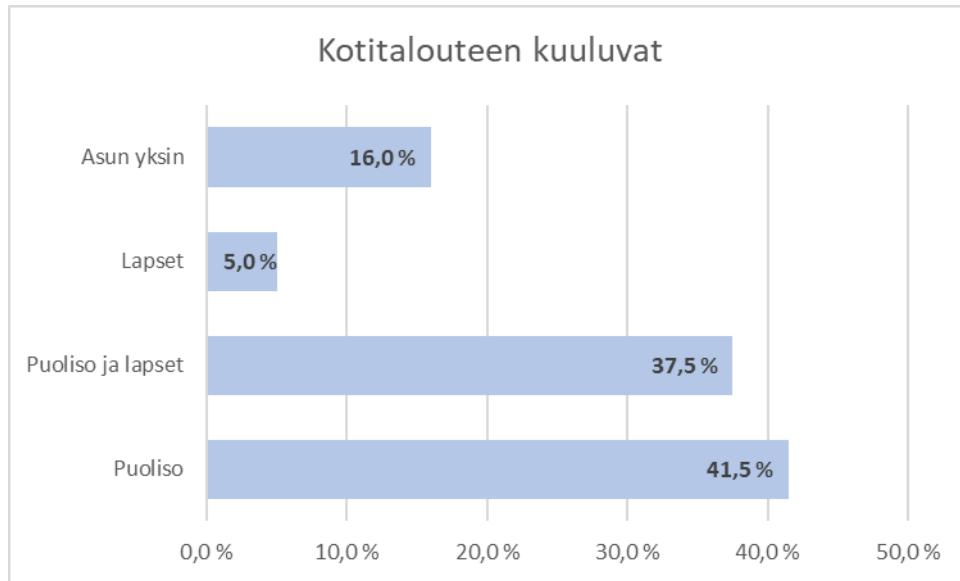
Kyselyyn vastanneilta naisilta kysyttiin heidän vuositulojaan bruttona. Noin kolmannes vastaajista ilmoitti tienäävansa 30 0001–45 000 euroa. Vastaajista 26 % kertoi tienäävansa 45 001–60 000 euroa ja 22,5 % vastaajista 15 0001–30 000 euroa. Selkeästi pienempi osa vastaajista kuului korkeimman tai matalimman tuloluokan ryhmään. 12,5 % vastaajista tienasi yli 60 001 euroa ja ainoastaan 6,5 % ilmoitti tienäävansa 15 000 euroa tai vähemmän. (Kuvio 7.)

KUVIO 7. Vastaajien vuositulot bruttona (n=200)

Kyselyyn vastanneista naisista selkeällä enemmistöllä kotitalouteen kuuluivat puoliso tai puoliso ja lapset. Vastaajista 41,5 % mainitsi kotitalouteensa kuuluvan puolison. 37,5 % vastanneista kertoi kotitalouteensa kuuluvan puolison ja lapset. Yksin asuvia oli 16 %

vastanneista. Kyselyyn vastanneista 5 % mainitsi kotitalouteensa kuuluvan vain lapset. Kukaan vastaajista ei kertonut asuvansa vanhempien luona. (Kuvio 8.)

KUVIO 8. Vastaajien kotitalouteen kuuluvat (n=200)

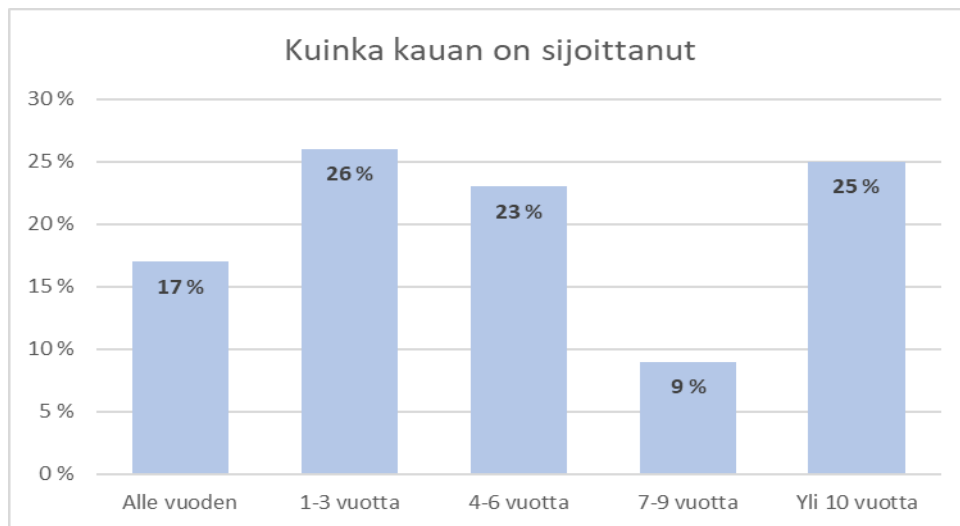
Vastaajilta kysyttiin sijoittavatko he tällä hetkellä. Kaikki kyselyyn vastanneet naiset kertoivat sijoittavansa tällä hetkellä.

4.5 Naisten sijoittaminen

Naisten sijoittamista käsiteltiin kysymyksissä 7–18. Kysymysten tarkoituksena oli tutkia muun muassa, kuinka pitkään naiset ovat sijoittaneet, kuinka paljon heillä on sijoitusvarallisuutta, sijoituskohteita, sijoitusmotiiveja, sijoitusstrategioita sekä millaisia riskinottajia naiset ovat.

4.5.1 Sijoitusaika

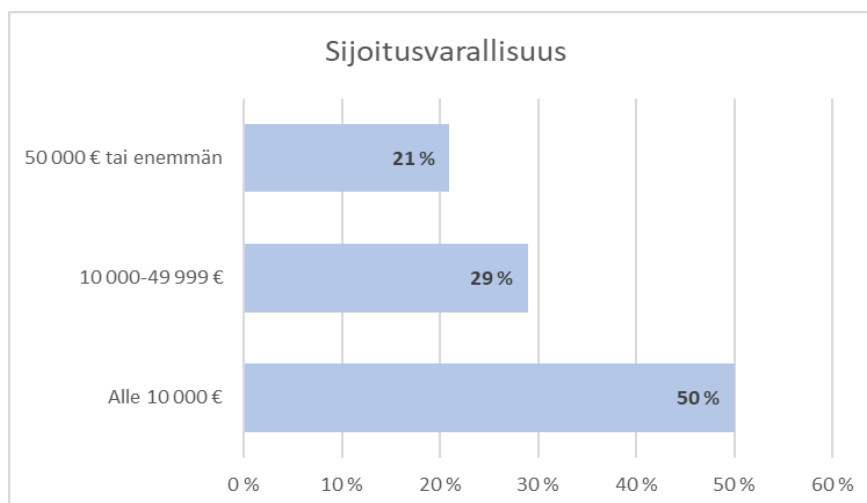
Kyselyyn osallistuneilta naisilta kysyttiin, kuinka kauan he ovat sijoittaneet. Vastaajista lähes yhtä suuri osa oli sijoittanut 1–3 vuotta, 4–6 vuotta tai yli 10 vuotta. Vastaajista 26 % oli sijoittanut 1–3 vuotta, 25 % yli 10 vuotta ja 23 % 4–6 vuotta. Alle vuoden oli sijoittanut vastaajista 17 %. 7–9 vuotta sijoittaneita naisia oli 9 %. (Kuvio 9.)

KUVIO 9. Kuinka kauan on sijoittanut (n=200)

4.5.2 Sijoitusvarallisuus

Tutkimukseen osallistuneilta naisilta kysyttiin, kuinka paljon heillä on sijoitusvarallisuutta tällä hetkellä. Puolella kyselyyn vastanneista sijoitusvarallisuutta oli alle 10 000 euroa. 29 % vastaajista oli sijoitusvarallisuutta 10 000–49 999 euroa. 50 000 euroa tai enemmän sijoitusvarallisuutta oli 21 % vastanneista. (Kuvio 10.) Nordnetin Suomen maa-johtajan Suvi Tappuraisen mukaan naisten keskimääräinen sijoitussalkku Nordnetillä on arvioltaan noin 18 700 euroa (Nordnet: Naiset rynnivät pörssiin ennennäkemättömällä tavalla 2018). Kyselytutkimukseen osallistuneista naisista ainakin puolella on vähemmän sijoitusvarallisuutta kuin Nordnetissä sijoittavilla naisilla keskimäärin.

KUVIO 10. Vastaajien sijoitusvarallisuus (n=200)

4.5.3 Kuinka pitkäksi ajaksi naiset ovat valmiita sijoittamaan rahansa?

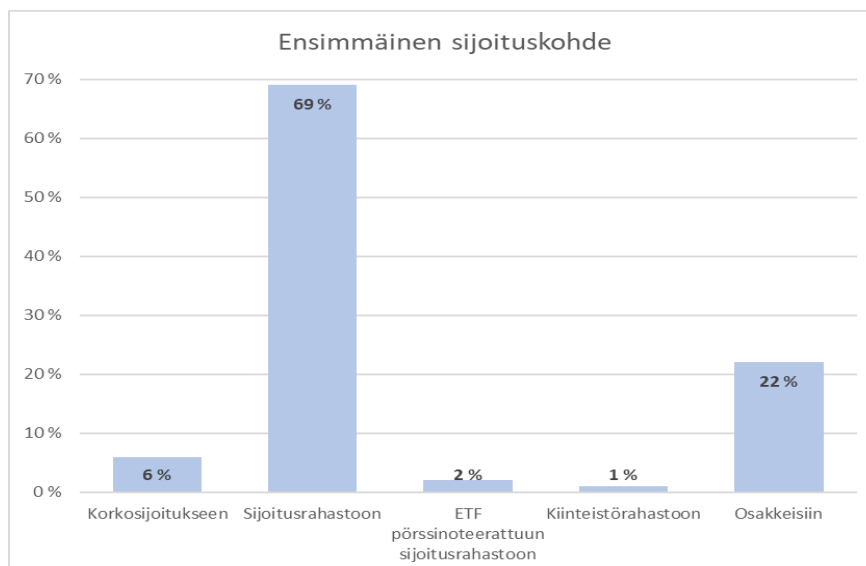
Kysyttäessä, kuinka pitkäksi ajaksi naiset ovat valmiita sijoittamaan rahansa, merkittävä osa eli 89 % oli valmiita sijoittamaan varansa yli kuudeksi vuodeksi. Naisten voidaan sanoa näkevän sijoittamisen pitkäjänteisenä toimintana nopeiden pikavoittojen tavoittelun sijasta. Pitkä sijoitusaika hajauttaa myös riskiä. 4–6 vuodeksi oli valmiita sijoittamaan 6,5 % vastanneista ja 3,5 % vastanneista 1–3 vuodeksi. Ainoastaan 1 % vastaajista sijoitti alle vuodeksi. (Kuvio 11.)

KUVIO 11. Kuinka pitkäksi ajaksi naiset ovat valmiita sijoittamaan rahansa? (n=200)

4.5.4 Sijoituskohteet

Kyselyyn osallistuneilta naisilta kysyttiin ensimmäistä sijoituskohdetta aloittaessaan sijoittamisen. Enemmistö eli 69 % vastanneista aloitti sijoittamisen sijoitusrahastoista. 22 % vastaajista kertoi sijoittaneensa ensimmäisenä osakkeisiin. Selkeästi pienempi osa vastaajista aloitti sijoittamisen korkosijoituksista, ETF-rahastosta tai kiinteistörahastosta. 6 % vastanneista kertoi sijoittaneensa ensimmäisenä korkosijoituksiin. Vastanneista 2 % kertoi aloittaneensa sijoittamisen ETF-rahastosta ja ainoastaan 1 % vastanneista kiinteistörahastosta. (Kuvio 12.)

KUVIO 12. Vastaajien ensimmäinen sijoituskohde (n=200)

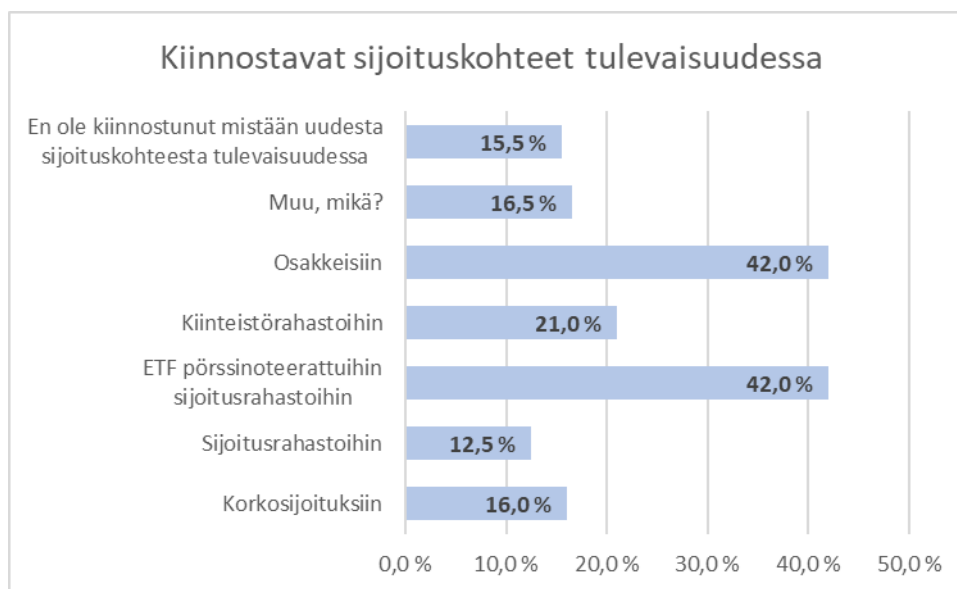
Naiset sijoittavat edelleen runsaasti sijoitusrahastoihin. Suurin osa eli 88 % kyselyyn vastanneista naisista kertoi sijoittavansa sijoitusrahastoihin tällä hetkellä. Suoria osakesijoituksia tekee jo 66 % vastanneista. Finanssialan tutkimuksen (2017) mukaan suomalaiset suosivat hieman enemmän rahastosijoittamista kuin pörssiosakkeita nykyisissä säästämis- ja sijoittamiskohteissa. Kyselytutkimuksen tulos antaa samansuuntaista tietoa kuin Finanssialan tutkimus suomalaisista, koska rahastosijoittaminen on suositumpaa kuin osakesijoittaminen kyselyyn vastanneiden naisten keskuudessa.

ETF-rahastojen ja korkosijoitusten suosio on myös kasvanut sijoittamisen aloittamisesta. Vastaajista 28 % kertoi sijoittavansa tällä hetkellä ETF-rahastoon ja 17 % korkosijoitukseen. Kiinteistörahastojen suosi ei ole kasvanut ensimmäisestä sijoituskohteesta juurikaan. Ainoastaan 5 % vastaajista kertoi sijoittavansa kiinteistörahastoon tällä hetkellä.

Kyselyyn vastanneista naisista 38 mainitsi sijoittavansa tällä hetkellä johonkin muuhun sijoituskohteeseen. 25 naista mainitsi sijoittavansa asuntoihin tällä hetkellä. Neljä naista kertoi sijoittavansa S-ryhmän jäsenyyksiin. S-ryhmän jäsenyyksiä voi ostaa eri osuuskunnista ja jäsenyyksille maksetaan vuosittain osuuskunnan määrittelemää korkoa. Helsingin Osuuskauppa Elanto maksoi vuonna 2017 jäsenyyksilleen 10 % korkoa. (S-kanava 2017.) Kolme naista mainitsi sijoittavansa kryptovaluuttoihin tällä hetkellä. Yksittäiset vastaajat mainitsivat sijoittavansa tällä hetkellä muun muassa metsään, eläkevakuutuksiin, yrityslainoihin, obligaatioihin tai warrantteihin.

Kyselyyn osallistuneilta naisilta kysyttiin, mihin muihin sijoituskohteisiin he olisivat valmiita sijoittamaan. Vastausvaihtoehdoista piti valita vähintään yksi vaihtoehto, mutta enimmäismäärää ei rajoitettu. Lähes puolta eli 42 % vastanneista kiinnostaa sijoittaa tulevaisuudessa osakkeisiin tai ETF-rahastoihin. Kyselyyn vastanneista naisista 21 % kertoi olevansa kiinnostuneita sijoittamaan tulevaisuudessa kiinteistörahastoihin. 16,5 % vastaajista mainitsi kiinnostuksen korkosijoituksiin ja 15,5 % vastaajista ei ole kiinnostunut sijoittamaan mihinkään uuteen kohteeseen tulevaisuudessa. Uusista sijoituskohteista vähiten vastaajia kiinnosti sijoitusrahastot. 12,5 % vastanneista kertoi olevansa kiinnostunut sijoittamaan tulevaisuudessa sijoitusrahastoon. Enemmistö vastaajista kertoi aikaisemmin sijoittavansa jo sijoitusrahastoihin. Ne jotka eivät vielä tällä hetkellä sijoita sijoitusrahastoihin, ovat kiinnostuneita tulevaisuudessa sijoitusrahastoista. (Kuvio 13.)

33 vastaajaa mainitsi olevansa kiinnostunut sijoittamaan johonkin muuhun sijoituskohteeseen. 28 naista kertoivat olevansa kiinnostuneita sijoittamaan asuntoihin tai kiinteistöihin tulevaisuudessa. Neljä naista kertoivat metsän olevan kiinnostava sijoituskohte tulevaisuudessa. Yksittäiset vastaajat kertoivat kiinnostaviksi sijoituskohteiksi tulevaisuudessa joukkorahoitukset, kryptovaluutat, sertifikaatit tai struktuurit. (Kuvio 13.)

KUVIO 13. Kiinnostavat sijoituskohteet tulevaisuudessa (n=331)

4.5.5 Sijoittamiskäyttötymisen muutokset

Kyselyyn vastanneita pyydettiin kertomaan lyhyesti, miten sijoituskäyttötyminen on muuttunut sijoittamisen aloittamisesta. Osa kyselyyn vastanneista ei vastannut avoimeen

kysymykseen. Avoimen kysymyksen analysointiin sovellettiin sisältöanalyysiä. Sisältöanalyysi pyrkii saamaan aineiston, eli kyselylomakkeen avoimet vastaukset, tiiviiseen ja selkeään muotoon niin, että oleellinen tieto ja sanoma säilyy. Aineistoista voi olla haastavaa löytää pääseikkoja, jonka vuoksi sisältöanalyysillä pyritään saamaan aineistosta mielekästä, selkeää ja yhtenäistä tietoa. Aineiston käsittelyn pohjana toimii looginen päätely ja tulkinta. Aineisto pilkotaan ensimmäisenä osiin, minkä jälkeen se kootaan uudelleen johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 108.)

Aineisto jaoteltiin kahdeksaan kategoriaa; sijoituskäyttäytyminen on pysynyt ennallaan, riskiprofiili on muuttunut, sijoittamisen eri kulut, sijoitusinstrumenttien laajentuminen, rahallisen panostuksen muutokset, uuden oppiminen, markkinoiden seuraaminen sekä muutokset sijoituspäätösten teossa.

Kyselyyn vastanneista naisista 19 kertoi, ettei sijoituskäyttäytymisessä ole tapahtunut muutoksia. Osalla sijoituskäyttäytymisessä ei ole kerennyt vielä tapahtumaan muutoksia, koska sijoittaminen on vielä uutta. Muutoksia sijoituskäyttäytymisessä on tapahtunut riskinoton suhteen. Useat naiset kertovat olevansa nykyään rohkeampia riskinottajia kuin aikaisemmin. Lisääntynyt tieto sijoittamisesta ei ole laskenut naisten riskinottoa, vaan juuri päinvastoin. Osa naisista kertoi ottavansa riskiä sijoittamalla korkeamman riskin kohteisiin enemmän kuin aikaisemmin.

Kyselyyn vastanneista naisista 34 kertoi sijoituskohteiden muuttuneen sijoittamisen aloittamisesta. Moni heistä kertoi sijoituskohteiden laajentuneen rahastoista esimerkiksi osakkeisiin ja ETF-rahastoihin. Muutama naisista mainitsi aloittaneensa sijoittamisen osakkeista, mutta siirtyneensä osittain tai kokonaan sijoittamaan rahastoihin. Muutama naisista kertoo sijoittaneensa ennen eläkerahastoihin, mutta lopettaneensa sijoittamisen niihin kokonaan. Naiset kertovat myös olevansa kiinnostuneempia sijoitussalkun hajauttamisesta. Sijoitusten myymisessä on hieman eroja naisten välillä. Yksittäiset naiset kertoivat myyvänsä sijoitukset herkemmin, ettei saatuja voittoja menetetä, kun taas yksittäinen vastaaja kertoi, ettei tarvitse sijoitettuja rahoja, jonka ansiosta sijoitukset voivat olla rauhassa tappiollisiakin.

Sijoittamiseen laitetaan rahaa enemmän kuin aikaisemmin. Useiden naisten sijoittamiseen laitettut rahamäärät ovat myös suurentuneet sijoittamisen aloittamisesta. Naiset kertovat tulojen nousseen, ja rahankäyttöön on myös kiinnitetty huomiota eri tavalla kuin

aikaisemmin, jolloin rahaa on jäänyt enemmän sijoittamiseen. Sijoitettavan summan kasvuun on joillakin naisilla vaikuttanut asuntolainan maksaminen pois. Sijoittamista tehdään nykyään säännöllisesti laittamalla osa palkasta sivuun kuukausittain. Kynnys sijoittaa pienikin summa kerrallaan on madaltunut naisten keskuudessa.

Yhä useampi nainen kertoo opiskelleensa sijoittamista. Opiskelun ansiosta sijoittamisesta on tullut kiinnostavampaa. Opitun tiedon pohjalta naiset kertovat tutkivansa sijoituskohteita tarkemmin ja osa asettaakin sijoituskohteille tarkemmat tavoitteet, kuten lyhyen aikavälin tuotto-odotuksen, euromääräisen tuotto-odotuksen ja pitkän aikavälin tavoitteet. Osa naisista kertoo myös seuraavansa markkinoita aktiivisemmin kuin aikaisemmin. Osa-kekurssin laskiessa saatetaan pyrkiä ostamaan lisää. Yksi naisista kuitenkin mainitsi, ettei seuraa pörssiä enää niin aktiivisesti kuin ennen.

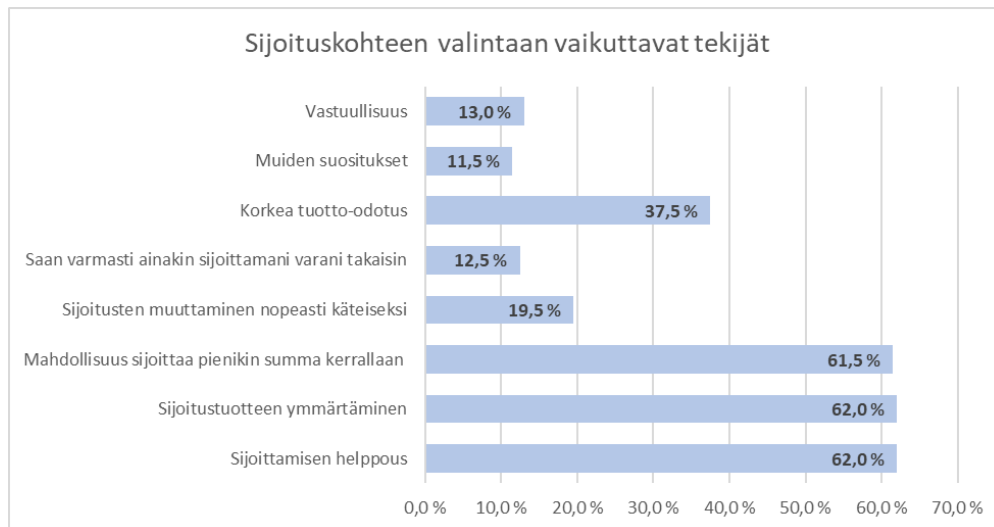
Muutama naisista mainitsi tekevänsä sijoituspäätöksiä aikaisempaa itsenäisemmin. Sijoituspäätöksiä on aikaisemmin tehty yhdessä puolison tai pankkivirkailijan kanssa, mutta aiheeseen perehtymisen ansiosta naiset tekevät nyt itsenäisesti sijoituspäätöksiä. Sijoittamiseen perehtymisen ansiosta itsevarmuus sijoittamiseen on kasvanut. Muutama naisista mainitsi olevansa tietoisempi sijoittamisen kuluista kuin aikaisemmin. Kuluihin saatetaan suhtautua kriittisesti ja niiden vaikutuksesta sijoituksiin olla tietoisempia kuin ennen.

4.5.6 Sijoituskohteen valintaan vaikuttavat tekijät

Kyselyyn osallistuneilta naisilta kysyttiin sijoituskohteen valintaan vaikuttavia tekijöitä. Vastaajan piti valita vähintään yksi vaihtoehdoista ja enintään kolme vaihtoehtoa satunnaisessa järjestyksessä. Kyselyyn osallistuneille naisille tärkeimmiksi sijoituskohteen valintaan vaikuttaviksi tekijöiksi nousivat sijoittamisen helppous, sijoitustuotteen ymmärtäminen sekä mahdollisuus sijoittaa pienikin summa kerrallaan. Vastaajista 37,5 % mainitsi korkean tuotto-odotuksen vaikuttavan sijoituskohteen valintaan. Sijoitusten muuttaminen nopeasti käteiseksi vaikuttaa sijoituskohteen valintaan 19,5 % vastaajista. (Kuvio 14.)

Pienemmälle osalle vastaajista tärkeiksi sijoituskohteen valintaan vaikuttavaksi tekijöiksi nousivat vastuullisuus, muiden suosituksien tai sijoitettujen varojen saaminen varmasti takaisin. Kirkon eläkerahaston vastuullisen sijoittamisen päällikkö Magdalena Lönnroth kertoo havainneensa vastuullisen sijoittamisen kiinnostavan erityisesti naisia (Nordea

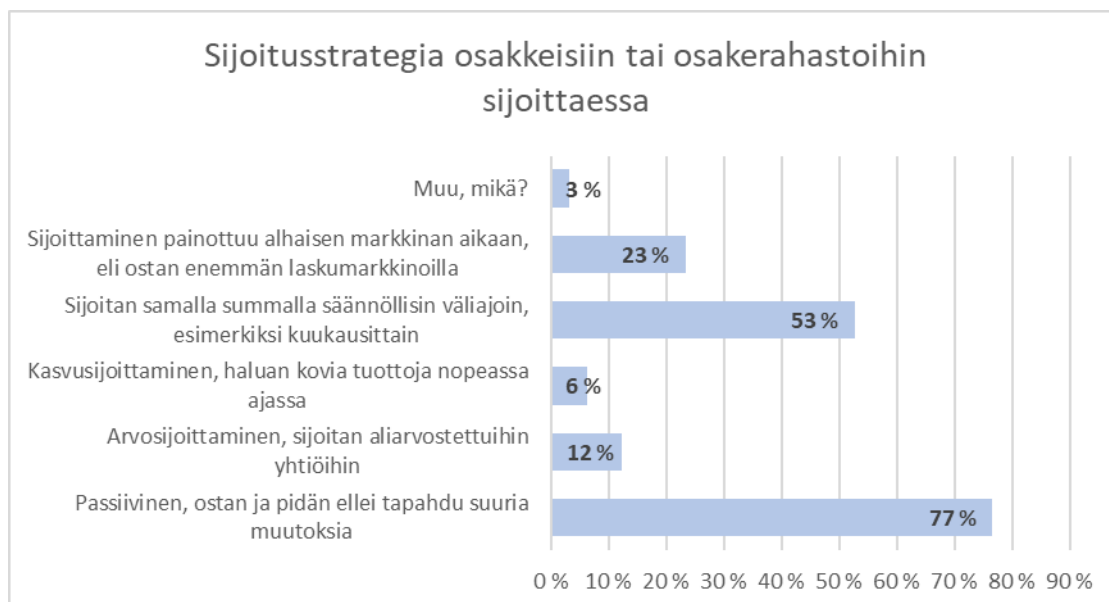
Funds: Naiset vastuullisen sijoittamisen etujoukoissa Pohjoismaissa 2017). Kyselytutkimus ei kuitenkaan kerro vastuullisuuden vaikuttavan sijoituskohteen valintaan merkittävästi. (Kuvio 14.)

KUVIO 14. Sijoituskohteen valintaan vaikuttavat tekijät (n=559)

4.5.7 Sijoitusstrategia

Osakkeisiin tai osakerahastoihin sijoittavien sijoitusstrategioita tutkittiin kysymyksessä 15. Kysymys koski vain osakkeisiin tai osakerahastoihin sijoittavia, minkä vuoksi 12 jätti vastaamatta kysymykseen. Yhteensä kysymykseen vastasi 188 henkilöä. Vastaaja sai valita enintään kaksi vaihtoehtoa. Naisten suosituin sijoitusstrategia oli passiivinen eli naiset ostavat ja pitävät sijoituksia, ellei arvopaperimarkkinoilla tapahdu suuria muutoksia. Passiivisia sijoittajia oli vastaajista 77 %. Yli puolet eli 53 % vastaajista kertoivat sijoittavansa saman summan säännöllisin väliajoin, mikä sopii etenkin rahastosijoittamiseen. 23 % naisista ilmoitti sijoittavansa etenkin alhaisten markkinoiden aikaan. Ainoastaan 12 % naisista mainitsi olevansa arvosijoittajia, vaikka arvosijoittaminen on kuitenkin yksi yleisimmistä sijoitusstrategioista osakemarkkinoilla. 6 % vastaajista kertoi olevansa kasvusijoittajia eli he haluavat kovia tuottoja nopeassa ajassa. Jonkun muun sijoitusstrategian valitsi 3 % vastaajista. Yksittäiset vastaajat kertoivat, ettei sijoitusstrategiaa ole, vaan päätöksiä tehdään fiiliksen pohjalta tai sen pohjalta, mihin yritykseen tai liiketoimintaan he uskovat. (Kuvio 15.)

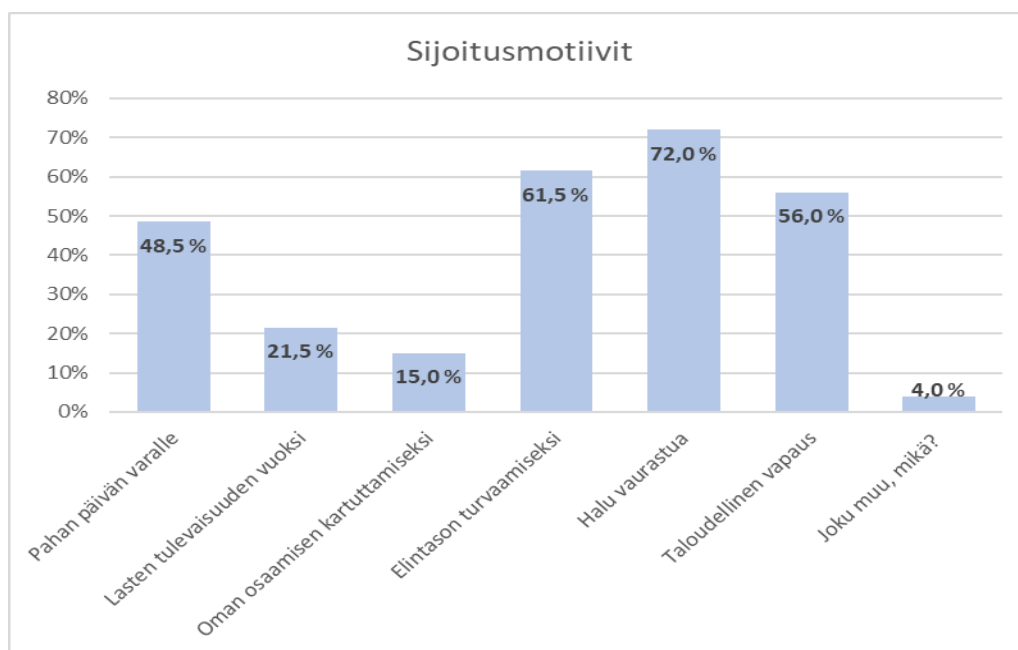
KUVIO 15. Sijoitusstrategia osakkeisiin tai osakerahastoihin sijoittaessa (n=328)

4.5.8 Sijoitusmotiivit

Kyselytutkimuksessa tiedusteltiin, miksi naiset sijoittavat. Vaihtoehtoista piti valita vähintään yksi, mutta enintään kolme satunnaisessa järjestyksessä. Enemmistö vastaajista eli 72 % kertoi tärkeimmäksi syyksi sijoittamiselle vaurastumisen. Toiseksi tärkeintä oli elintason turvaaminen, mitä tekikin 61,5 % vastaajista. Kolmanneksi tärkein syy sijoittamiselle on taloudellisen vapauden tavoittelu. Hieman yli puolet eli 56 % vastaajista kertoi sijoittavansa tavoitellakseen taloudellista vapautta. Säästöpankin tutkimuksen (2016) mukaan joka neljäs suomalaisista sijoittaa vaurastumisen ja taloudellisen vapauden vuoksi. Kyselytutkimukseen osallistuneista naisista useampi vaikuttaisi olevan kiinnostunut vaurastumisesta ja taloudellisesta vapaudesta kuin Säästöpankin tutkimus kertoo. (Kuvio 16).

Kullaksen ja Myllyjojan (2010, 82) mukaan naiset säästävät usein pahan päivän varalle. Näin tekeekin lähes puolet kyselytutkimukseen vastanneista naisista. Kyselyyn vastanneista naisista 21,5 % sijoittaa lasten tulevaisuuden vuoksi. Puolison ja lasten tai vain lasten kanssa asuvista vastaajista hieman alle puolet kertoivat yhdeksi tärkeimmäksi syyksi sijoittamiselle lasten tulevaisuuden. Muutamat vastaajista, jotka kertoivat asuvansa puolison kanssa tai yksin vastasivat sijoittavansa lasten tulevaisuuden vuoksi. Tässä tapauksessa lapsia ei välttämättä vielä ole tai ne ovat jo muuttaneet pois kotoa. 15 % vastanneista kertoi sijoittavansa oman osaamisen kartuttamiseksi. (Kuvio 16.)

Jonkun muun vaihtoehdon valitsi 8 vastaajista. Kolme naista mainitsi sijoittavansa eläkettä varten. Yksittäiset vastaajat kertoivat sijoittavansa, jotta voivat auttaa hädässä olevia läheisiä. Yksittäiset vastaajat myös kertoivat sijoittavansa harrastukseksi, ja lisäksi he haluavat laittaa hyvän kiertämään ja auttaa yhteiskunnallisia yrityksiä. Sijoittamisesta myös mainittiin saavan shoppailukokemuksen ilman ylimääräistä tavaraa. (Kuvio 16.) Naisten sijoittamisen motiiveissa näkyy halu huolehtia muista sekä turvallisuuden tavoittelu.

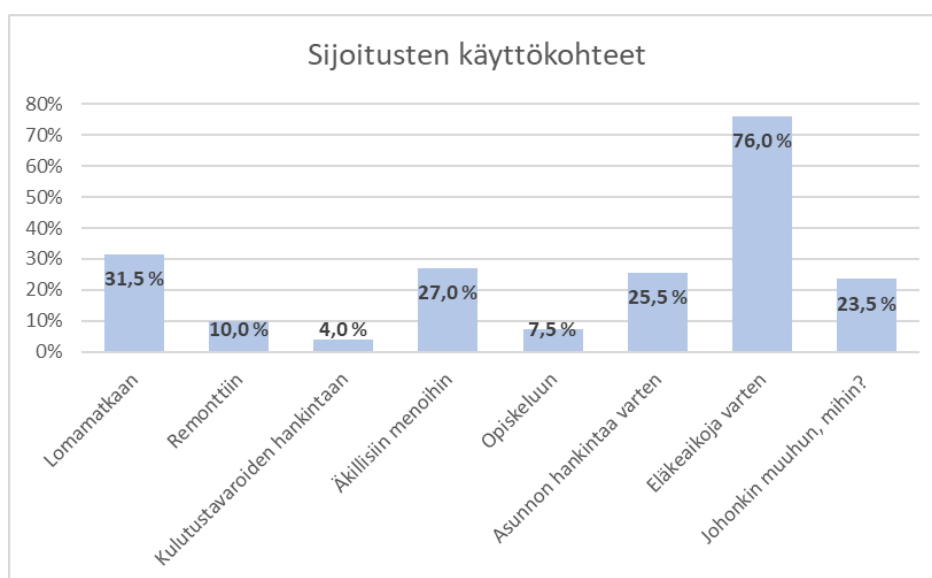

KUVIO 16. Naisten sijoitusmotiivit (n=557)

4.5.9 Käyttökohteet sijoituksille

Kyselyyn osallistuneilta kysyttiin, mihin asioihin tai tarkoitukseen he aikovat käyttää sijoituksia. Vaihtoehdoista piti valita vähintään yksi, mutta enintään kolme satunnaisessa järjestyksessä. Finanssialan tutkimuksen (2017, 16) mukaan suomalaisista alle kolmannes kertoo säästöjen tai sijoitusten käyttökohteiksi eläkeajan. Kyselytutkimuksen tulos ei viittaa kuitenkaan näin alhaiseen eläkesäästämiseen, koska enemmistö eli 76 % naisista kertoi sijoitustensa yhdeksi käyttökohteeksi eläkeajan. Suurin osa naisista oli valmis sijoittamaan rahansa pitkäksi ajaksi, mikä sopiikin eläkesäästämiseen. Toiseksi suosituin sijoitusten käyttökohde oli lomamatka, ja lähes kolmannes vastaajista kertoikin käyttävänsä sijoituksia siihen. 27 % vastaajista kertoi sijoitusten käyttökohteeksi äkilliset menot. Asunnon hankintaan sijoituksia käyttäviä oli 25,5 % vastaajista. Pieni osa vastaajista kertoi sijoitustensa käyttökohteeksi remontin, opiskelun tai kulutustavaroiden hankinnan. (Kuvio 17.)

Jonkun muun vaihtoehdon sijoitusten käyttökohteiksi valitsi 47 vastaajaa. Heistä 15 naista kertoi haluavansa jäädä vuorotteluvapaalle, aikaisemmin eläkkeelle tai tavoittelevansa taloudellista vapautta, ettei töitä tarvitsisi tehdä. 9 naista kertoi, ettei tiedä mihin käyttäisi sijoituksia. Muutama heistä mainitsi, ettei kulutuskohteita ole tai sijoittamista tehdään vain mielenrauhan tai harrastamisen vuoksi. 5 naista kertoi sijoitustensa käyttökohteiksi lapset ja heidän tukemisensa. Muutama naisista mainitsi sijoitustensa käyttökohteiksi tulevaisuuden menot, kuten häät, tulevat lapset ja äitiysloman, kesämökin rakentaminen, sijoitusasunnon ostaminen, auton hankinnan tai lainan maksamisen. Yksittäiset vastaajat myös kertoivat sijoitusten toimivan turvana eikä sijoituksia haluta realisoida kulutusta varten. Sijoittamista tehdään myös säästämisen ilosta. (Kuvio 17.)

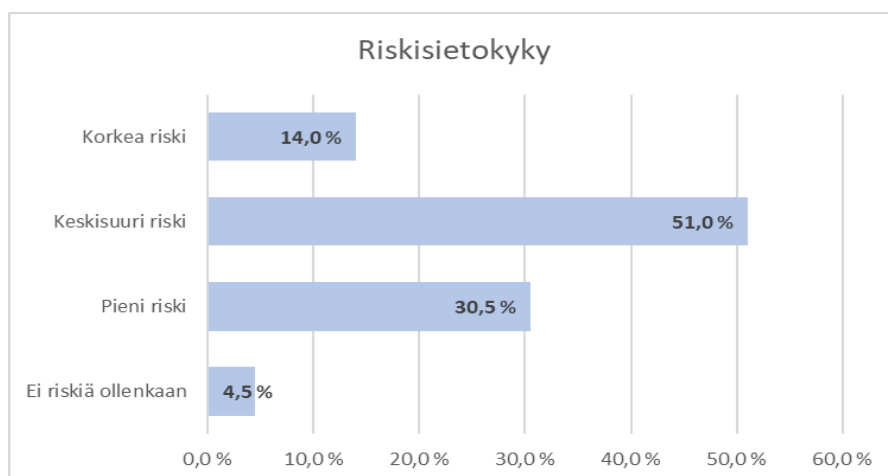

KUVIO 17. Sijoitusten käyttökohteet (n=410)

4.5.10 Riskinsietokyky

Kyselyyn vastanneilta naisilta kysyttiin, millaisia riskinottajia he ovat. Vaihtoehdoista pyydettiin valitsemaan eniten vastaajaa kuvaava vaihtoehto. Noin puolet eli 51 % vastaajista olivat valmiita ottamaan keskisuuren riskin sijoituksen arvon pienenemistä tavoitella parempaa tuottoa. Lähes kolmannes eli 30,5 % vastaajista olivat valmiita tavoitella tuottoa pienellä riskillä, eikä alkuperäisen pääoman pieneneminen parempaa tuottoa tavoiteltaessa ole mahdoton ajatus. Suuren riskin oli valmiita ottamaan 14 % vastaajista. He tavoittelevat suurta tuottoa eikä alkuperäisen pääoman merkittävä pieneneminen

ole ongelma. Ainoastaan 4,5 % vastaajista kertoi, ettei ole valmis ottamaan riskiä sijoittaessa. Hankittu pääoma ei saa pienentyä, ja he ovat valmiita tyytymään pieneen tuottoon. (Kuvio 18.)

KUVIO 18. Riskinsietokyky (n=200)

Kyselytutkimus antaa samanlaista tietoa naisten riskinotosta, kuin S-Pankin (2018) tutkimus. S-Pankin tutkimuksen mukaan naisten riskinottoa on siirtynyt molemmista ääripäistä keskemälle. Kaksi kolmasosaa S-Pankin tutkimukseen osallistuneista sijoittaa keskitason riskiluokan kohteisiin. (S-Pankki 2018, Naisten taloudellinen itsetunto koheenee – rahastoeuro on kasvanut.) Kyselytutkimukseen osallistuneista naisista noin puolet mieltävät itsensä keskisuuriksi riskinottajiksi sijoittaessa.

4.6 Iän vaikutus riskinsietokykyyn

Iällä voidaan sanoa olevan jonkin verran vaikutusta riskinsietokykyyn. Kaikki alle 26-vuotiaat vastaajat kertoivat olevansa valmiita ottamaan jonkinlaista riskiä sijoittaessa. Kaikissa ikäluokissa suosituinta oli keskisuuri riskinotto ja toiseksi suosituinta pieni riskinotto. Ainoastaan 46–55-vuotialla yhtä suosittua oli pieni sekä keskisuuri riskinotto. (Taulukko 1.)

Iän myötä riskinsietokyky laskee. Kukaan yli 56-vuotias vastaaja ei ollut valmis ottamaan suurta riskiä sijoittaessa. Alle 56-vuotiaat ovat halukkaampia ottamaan riskiä kuin vanhemmat sijoittajat. (Taulukko 1.)

TAULUKKO 1. Iän vaikutus riskinsietokykyyn (n=200)

Ikä	Riskinsietokyky				Yhteensä	
	Ei riskiä	Pieni riski	Keskisuuri riski	Suuri riski		
16-25-vuotias	0 %	33 %	48 %	19 %	100 %	n=21
26-35-vuotias	5 %	30 %	56 %	9 %	100 %	n=93
36-45-vuotias	2 %	26 %	51 %	21 %	100 %	n=53
46-55-vuotias	8 %	36 %	36 %	20 %	100 %	n=25
yli 56-vuotias	13 %	38 %	50 %	0 %	100 %	n=8

4.7 Sijoitusajan vaikutus sijoituskohteisiin

Se, kuinka pitkään on sijoittanut, ei vaikuta merkittävästi nykyisiin sijoituskohteisiin. Yhdeksän vuotta tai sen alle sijoittaneilla suosituin sijoituskohde on sijoitusrahastot, toiseksi suosituin osakkeet ja kolmanneksi suosituin ETF-rahastot. Yli 10 vuotta sijoittaneiden keskuudessa suosituin sijoituskohde tällä hetkellä on sijoitusrahastot ja seuraavaksi suosituin osakkeet. Yli 10 vuotta sijoittaneiden keskuudessa kolmanneksi suosituin sijoituskohde tällä hetkellä on kuitenkin korkosijoitukset. Korkosijoitukset ovat suosituimpia hieman pidempään sijoittaneiden keskuudessa. Kiinteistörahoastot eivät ole suosittuja vasta vähän aikaa sijoittaneiden keskuudessa. (Taulukko 2.)

TAULUKKO 2. Sijoitusajan vaikutus sijoituskohteisiin (n=409)

Kuinka kauan on sijoittanut	Sijoituskohteet tällä hetkellä					Yhteensä	
	Korkosijoitukset	Sijoitusrahastot	ETF pörssinoteerattu sijoitusrahasto	Kiinteistörahoasto	Osakkeet		
Alle vuoden	4 %	49 %	15 %	0 %	31 %	100 %	n=67
1-3 vuotta	6 %	43 %	14 %	3 %	34 %	100 %	n=95
4-6 vuotta	9 %	41 %	17 %	2 %	30 %	100 %	n=99
7-9 vuotta	7 %	44 %	15 %	0 %	34 %	100 %	n=41
Yli 10 vuotta	13 %	41 %	10 %	4 %	32 %	100 %	n=107

4.8 Sijoitusajan vaikutus sijoitusvarallisuuteen

Sijoitusvarallisuutta on enemmän pidempään sijoittaneilla kuin vasta sijoittamisen aloittaneilla. Yli 10 vuotta sijoittaneista hieman yli puolella eli 56 % on sijoitusvarallisuutta tällä hetkellä yli 50 000 euroa. Hieman alle kolmanneksella eli 30 % yli 10 vuotta sijoittaneista sijoitusvarallisuutta on 10 000-49 999 euroa. 14 % yli 10 vuotta sijoittaneista sijoitusvarallisuutta on alle 10 000 euroa. (Taulukko 3.)

Alle 10 vuotta sijoittaneilla suurimmalla osalla sijoitusvarallisuutta on alle 10 000 euroa. 4-9 vuotta sijoittaneista vielä puolella on sijoitusvarallisuutta alle 10 000 euroa. He eivät ole vasta aloittaneita sijoittajia, joten sijoittamista on tehty maltillisilla rahamäärillä. Alle

10 vuotta sijoittaneiden keskuudessa sijoitusvarallisuutta on toiseksi eniten 10 000-49 999 euron välillä. Vain pienellä osalla alle 10 vuotta sijoittaneista on sijoitusvarallisuutta yli 50 000 euroa. (Taulukko 3.)

TAULUKKO 3. Sijoitusajan vaikutus sijoitusvarallisuuteen (n=200)

Kuinka kauan on sijoittanut	Sijoitusvarallisuus tällä hetkellä			Yhteensä	
	Alle 10 000 €	10 000-49 999 €	Yli 50 000 €		
Alle vuoden	82 %	15 %	3 %	100 %	n=34
1-3 vuotta	63 %	27 %	10 %	100 %	n=52
4-6 vuotta	50 %	39 %	11 %	100 %	n=46
7-9 vuotta	50 %	33 %	17 %	100 %	n=18
Yli 10 vuotta	14 %	30 %	56 %	100 %	n=50

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

5.1 Kyselytutkimuksen tulokset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää naisten arvopaperisijoituskäyttäytymistä, kuten miksi naiset sijoittavat ja näkykö sijoituskokemus sijoituskohteiden valinnassa. Sen lisäksi oli tarkoitus selvittää, millaisia riskinottajia naiset ovat ja miten riskinotto näkyy sijoituskohteiden valinnassa.

Tutkimuksen kohderyhmänä oli arvopaperisijoitusta harrastavat Vauras nainen -keskusteluryhmän jäsenet Facebookista. Kyselyyn vastasi 200 naista, joista lähes puolet olivat 26–35-vuotiaita. Enemmistö naisista oli suorittanut korkeakoulututkinnon sekä suurin osa naisista kertoi olevansa kokopäivätyössä. Selkeällä enemmistöllä naisista kotitalouteen kuuluivat puoliso tai puoliso ja lapset. Noin kolmannes naisista ilmoitti tienäävänsä 30 000–45 000 euroa. Pienempi osa kyselyyn vastanneista naisista kuului suurimpaan tai pienimpään tuloluokkaan. Tutkimukseen osallistui sekä vasta vähän aikaa sijoittaneita että jo pidempään sijoittamista harrastaneita naisia. Vastaaajista lähes yhtä suuri osa oli sijoittanut 1–3 vuotta, 4–6 vuotta tai yli 10 vuotta.

Tutkimustuloksista selvisi, että naiset ovat pitkäjänteisiä sijoittajia. Lähes kaikki vastaajat olivat valmiita sijoittamaan rahansa yli kuudeksi vuodeksi, mikä hajauttaa samalla sijoittamisen riskiä. Enemmistö naisista kertoi sijoitustensa käyttökohteeksi eläkeajan, mitä tukeekin pitkä sijoitusaika ja sen ansiosta tuleva korkoa korolle -ilmiö. Naisten eläkekeräytymään vaikuttaa heikentävästi esimerkiksi pitkät hoitovapaat. Sijoittamisen avulla naiset voivat turvata eläkeajan taloutensa.

Tutkimuksen yhtenä tarkoituksena oli tarkastella, miksi naiset sijoittavat. Naiset kokivat merkittävimmiten syiksi sijoittaa vaurastumisen, elintason turvaamisen sekä taloudellisen vapauden tavoittelun. Sijoittamista ei tehdä enää vain pahojen päivien varalle vaan myös hyvien päivien lisäämiseksi, vaikka lähes puolet naisista sijoittaa edelleen pahan päivän varalle. Naisten sijoittamisessa näkyy turvallisuuden tavoittelun lisäksi myös halu huolehtia muista. Lasten tulevaisuuden vuoksi ollaan halukkaita sijoittamaan, ja sijoituksia ollaan myös valmiita käyttämään lasten hyväksi. Myös muita läheisiä ollaan valmiita auttamaan hädän hetkellä.

Naisten sijoituskohteet eivät ole merkittävästi muuttuneet sijoittamisen aloittamisesta. Suurin osa naisista sijoitti ensimmäisenä sijoitusrahastoihin, jotka usein mielletäänkin helpoksi aloituskohteeksi. Naiset sijoittavat edelleen sijoitusrahastoihin, mutta yli puolet naisista sijoittaa nykyään myös osakkeisiin. Naiset, jotka eivät vielä sijoita osakkeisiin ovat kuitenkin kiinnostuneita tulevaisuudessa sijoittamaan niihin. ETF-rahastojen suosio on myös kasvussa, ja yhä useampi on kiinnostunut tulevaisuudessa sijoittamaan niihin. Se, kuinka pitkään on sijoittanut, ei vaikuta merkittävästi nykyisiin sijoituskohteisiin. Korkosijoitukset ovat suosituimpia hieman pidempään sijoittaneiden keskuudessa. Muutamaiset naiset kertoivat sijoittavansa tällä hetkellä myös S-ryhmän jäsenyyksiin sekä kryptovaluuttoihin. S-ryhmän jäsenyyksillä tavoitellaan parempaa korkoa sijoituksille kuin esimerkiksi perinteillä tilisäästämällä ilman suurta riskiä.

Tärkeimmiksi sijoituskohteen valintaan vaikuttaviksi tekijöiksi nousivat naisilla sijoittamisen helppous, sijoitustuotteen ymmärtäminen sekä mahdollisuus sijoittaa pienikin summa kerrallaan. Kirjallisuus antaa ymmärtää, että naiset ovat kovin kiinnostuneita vastuullisesta sijoittamisesta. Vastuullisuus ei kuitenkaan noussut kovin tärkeäksi sijoituskohteen valintaan vaikuttavaksi tekijäksi, koska ainoastaan 13 % vastaajista kertoi vastuullisuuden vaikuttavan sijoituskohteen valintaan.

Naiset suosivat sijoitusstrategioissa helppoutta. Osakkeisiin tai osakerahastoihin sijoittavista naisista enemmistö kertoi olevansa passiivisia sijoittajia. Lisäksi yli puolet naisista kertoivat sijoittavansa saman summan säännöllisin väliajoin. Naiset siis ostavat valittuja sijoituskohteita, ja sen jälkeen unohtavat ne sijoitussalkkuunsa. Passiivinen sijoittaminen ei vaadi päivittäistä seurantaa, mikä tekeekin sijoittamisesta helpompaa. Sijoituskohteen valintaan on kuitenkin syytä kiinnittää erityisesti huomiota, koska sijoituksista ei ole tarkoitus luopua kovin nopeasti.

Naisten sijoituskäyttäytymisessä on tapahtunut muutoksia sijoittamisen aloittamisesta. Naiset kertoivat olevansa halukkaampia ottamaan riskiä kuin aikaisemmin. Naiset ovat myös opiskelleet sijoittamista ja he ovat entistä tietoisempia sijoittamisen eri kuluista. Sijoittamista tehdään myös aikaisempaa itsenäisemmin verrattuna sijoittamisen aloittamiseen. Aikaisemmin sijoituspäätökset saatettiin tehdä yhdessä puolison tai pankkivirkailijan kanssa. Vertaistuen saaminen eri keskusteluryhmistä on mahdollisesti tehnyt naisista itsenäisempiä ja rohkeampia sijoittajia. Useat naiset kertoivat myös panostavansa

sijoittamiseen rahallisesti enemmän kuin aikaisemmin. Naiset, jotka kertoivat, ettei sijoituskäyttäytymisessä ole tapahtunut muutoksia, olivat vasta aloittaneet sijoittamisen.

Tutkimuksen tarkoituksena oli myös selvittää, millaisia riskinottajia naiset ovat. Enemmistö naisista oli valmiita ottamaan jonkinlaista riskiä sijoittaessa. Naisten riskinsietokyky keskittyy kuitenkin ääripäiden sijasta kesemmälle, ja riskinsietokyvyltään noin puolet naisista olivatkin keskisuuria riskinottajia. Riskinsietokykyyn vaikuttaa jonkin verran vastaajan ikä, ja iän myötä riskinsietokyky laskee.

5.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Tieteellinen tutkimus on eettisesti hyväksyttävä ja luotettava ja tutkimukset tulokset ovat uskottavia vain silloin, kun tutkimus on tehty hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Tutkimuksessa eettisyys sekä luotettavuus kulkevat rinnakkain. Tutkimuksen luotettavuuden pohjana toimii hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen. Hyvää tieteellistä käytäntöä vastoin on puutteellinen viittaaminen, tutkimustulosten harhaanjohtaja raportointi sekä tutkimustulosten huolimaton säilyttäminen. Muiden tutkijoiden vähättely omassa julkaisussa ei noudata hyvää tieteellistä käytäntöä. (Tuomi & Sarajärvi 2004, 129–130.)

Tutkimuksen eettisyyteen liittyy tutkittavien suoja. Tutkijan tulee kertoa tutkimukseen osallistuville henkilöille ymmärrettävästi osallistumisen vapaaehtoisuus, tutkimuksen tavoitteet, tutkimusmenetelmät sekä mahdolliset riskit. Tutkimustietoja tietoja tulee käyttää ainoastaan tutkimustarkoitukseen ja osallistujien anonymiteetin säilymisestä täytyy huolehtia. Osallistujien tietoja pitää myös käsitellä asiaankuuluvalla huolellisuudella. (Tuomi & Sarajärvi 2004, 128–129.)

Tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden lisäksi sen pitää olla objektiivinen. Objektiivinen tutkimus tarkoittaa, että joku toinen tutkija voi toteuttaa samoista lähtökohdista vastaavanlaisen tutkimuksen. Toistettavuuden edellytyksenä on, että sen lähdeaineisto valitaan huolella ja sitä tulkitaan rehellisesti. Tutkijan tulee muistaa, ettei tutkimusaineistosta saa jättää pois aineistoa joka riitelee omien näkemysten kanssa. (Hirsijärvi ym. 2009, 309-310.)

Määrällisen tutkimuksen luotettavuutta mitataan validiteetilla ja reliabiliteetilla. Validiteetti kertoo, kuinka hyvin on onnistuttu mittaamaan juuri sitä mitä oli tarkoitus. Reliabiliteetti sen sijaan tarkoittaa mittarin luotettavuutta eli sitä, ettei mittauksen yhteydessä tapahdu virheitä ja eri mittauskerroilla saadaan samat tulokset. (Heikkilä 2014, Kvantitatiivinen tutkimus.)

Opinnäytetyössäni kiinnitin huomiota kyselylomakkeen luomiseen ja sen luotettavuuteen. Kyselylomaketta suunniteltaessa apunani oli opinnäytetyön teoria. Pyrin kysymysten laadinnassa objektiivisuuteen. Laitoin kyselylomakkeelle avoimen kysymyksen, jotta en johdattelisi vastaajia mihinkään suuntaan. Varmistin kyselylomakkeen validiteetin testaamalla sitä kahdella eri henkilöllä. Kyselylomakkeen testauksen yhteydessä pyysin testiajia kommentoimaan kyselylomaketta. Tutkimukseni oli validi, koska se mittasi juuri sitä, mitä olikin tarkoitus. Kyselylomakkeen kysymykset olivat selkeitä, eikä kyselylomake sisältänyt systemaattisia virheitä. Kyselylomakkeen yhteydessä Facebook päivitykseen oli laitettu saatekirje, jossa kysely rajattiin vain arvopaperisijoittajille. Siitä huolimatta muutama vastaajista kertoi sijoittavansa esimerkiksi asuntoihin. Tutkimusta voidaan silti pitää luotettavana. Tutkimuksessa on myös noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä viittaamalla alkuperäiseen lähteeseen eikä muita tutkijoita ole vähätelty opinnäytetyössäni.

Tutkimusta tehdessä käsittelin ja säilytin tuloksia mahdollisimman huolellisesti. Uskon, että mikäli joku toinen toteuttaisi vastaavanlaisen tutkimuksen samoissa olosuhteissa, saisi tutkija samanlaisia vastauksia. Tutkimuksen voisikin toteuttaa laajemmin laadullisena tutkimuksena määrällisen tutkimuksen lisäksi. Laadullisen tutkimusmenetelmän avulla saataisiin tarkemmin tietoa asioiden syistä määrällisen tutkimuksen kertoessa olemassa olevasta tilanteesta. Laadullisen tutkimus syventäisi syitä, miksi naiset sijoittavat ja miten eri taustatekijät vaikuttavat naisten sijoituskäyttäytymiseen.

LÄHTEET

eQ 2016. eQ kiinteistörahastosijoitus: tuottava, laajasti hajautettu ja ammattimaisesti hoidettu. Luettu 26.3.2018. <https://www.eq.fi/fi/funds/news/2016-06-07>

Findikaattori 2017. Elinajanodote. Luettu 18.1.2018. <http://findikaattori.fi/fi/46>

Findikaattori 2017. Kotitalouksien säästämisaste. Luettu 1.2.2018. <http://findikaattori.fi/fi/115>

Findikaattori 2018. Kotitalouksien velkaantuneisuus. Luettu 16.3.2018. <http://findikaattori.fi/fi/28>

Findikaattori 2018. Ulosottovelalliset. Luettu 26.1.2018. <http://findikaattori.fi/fi/35>

Finanssiala 2017. Naiset välttävät isoja riskejä sijoituksissaan. Luettu 18.1.2018. <http://www.finanssiala.fi/uutismajakka/Sivut/Naiset-miehet-sijoittaa.aspx>

Finanssiala 2017. Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat. Luettu 19.1.2018. http://www.finanssiala.fi/materiaalit/SLM_2017_Tutkimusraportti.pdf

Finanssivalvonta 2015. ETF. Luettu 4.1.2018. <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/ETF/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2015. Joukkovelkakirjat. Luettu 4.1.2018. <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Jvk/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2015. Osakkeet. Luettu 8.1.2018. <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Osakkeet/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2014. Sijoitusrahastot. Luettu 8.1.2018. <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Pages/Default.aspx>

Finsif. Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa? Luettu 24.1.2018. <https://www.finsif.fi/mita-se-on/>

Halko, M-L., Mikkola, A. & Ruuskanen O-P. 2010. Naiset, miehet ja talous. Helsinki: Gaudeamus

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Heikkilä, T. Kvantitatiivinen tutkimus. Luettu 21.2.2018. <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutkija ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Invesdor Oy. 2017. Sijoittajan järki ja tunteet: vaihtoehtoiset sijoitusmarkkinat 2017 – barometri. Luettu 24.1.2018. <https://home.invesdor.com/hubfs/Vaihtoehtoiset%20sijoitusmarkkinat%202017%20tutkimusraportti.pdf?t=1516717479165>

Investori. Ikä ja elämäntilanne kannattaa huomioida sijoitussalkussa. Luettu 26.2.2018. <http://www.investori.com/j/artikkelit/yleistae-sijoittamisesta/114-riskinsietokyky-sijoitussalkku>

Isola, J. 2015. Millainen on hyvä sijoitusstrategia? Luettu 26.1.2018. <https://www.sal-kunrakentaja.fi/2015/05/millainen-on-hyva-sijoitusstrategia/>

Kauppalehti 2015. Osakesäästäjä innostaa naisia sijoittamaan pörssiin. Luettu 18.1.2018. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/osakesaastaja-innostaa-naisia-sijoittamaan-porssiin/W9Uwkiit>

Kilpeläinen, L. 2015. Arvosijoittaminen Helsingin pörssimarkkinoilla – Arvo- ja kasvuosakkeiden tuottavuuden vertailua. Liiketalouden koulutusohjelma. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy. Opinnäytetyö.

Kokkonen, J. 2017. Tutkimus naisten talousasioista säästämisen ja sijoittamisen näkökulmasta. Liiketalouden koulutusohjelma. Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Kullas, E. & Myllyoja, N. 2010. Mitä jokaisen kotiäidin (ja muidenkin naisten) tulee tietää sijoittamisesta. Toinen painos. Helsinki: Talentum.

Kullas, E. & Myllyoja, N. 2014. Nainen ja rikastumisen taito. Helsinki: Talentum.

Lindström, K. & Lindström, T. 2011. Onnistu osakemarkkinoilla. Hämeenlinna: Talentum Media Oy.

Lindström, K. 2005. Menesty osakesijoittajana. Helsinki: Talentum.

Nordea Funds. 2017. Naiset vastuullisen sijoittamisen etujoukoissa Pohjoismaissa. Luettu 24.1.2018. <http://nordeafundsmagazine.fi/artikkelit/naiset-vastuullisen-sijoittamisen-etujoukoissa-pohjoismaissa>

Nordnet 2017. Näin muotoilet itsellesi sijoitusstrategian. Luettu 19.3.2018. <https://blogi.nordnet.fi/sijoitusstrategia/>

Nordnet 2018. Naiset rynnivät pörssiin ennennäkemättömällä tavalla. Luettu 8.3.2018. <https://blogi.nordnet.fi/naiset-rynnivat-porssiin-ennennakemattomalla-tahdilla/>

Omista ja vaurastu. 2017. Kaikki mitä sinun tulee tietää ETF-rahastoista. Luettu 23.3.2018. <http://www.omistajavaurastu.com/2017/01/kaikki-mita-sinun-tulee-tietaa-etf.html>

Orava rahastot 2018. Orava Asuntorahasto Oyj:n rakenne ja strategia. Luettu 26.3.2018. http://oravaasuntorahasto.fi/wp-content/uploads/2018/03/OravaPorssitie-dote_20180320_0825.pdf

- Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Jokamiehen sijoitusopas. Jyväskylä: WSOY Oy.
- Piilonen, T. 2017. Crouching masculinity, hidden risk. Female Investors (Re) Constructing and Negotiating Gendered Discourses about Investing. Aalto yliopisto. Pro gradu -tutkielma.
- Pörssisäätiö 2015. Sijoitus rahasto-opas. Luettu 2.2.2018. http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf
- Pörssisäätiö 2017. Osakeopas. Luettu 2.2.2018. <http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2017/06/Osakeopas-2017.pdf>
- Saarnio, S. 2012. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Helsinki: Sanoma Pro.
- Salkunrakentaja. 2012. Osta ja pidä -sijoitusstrategia on lyömätön. Luettu 26.1.2018. <https://www.salkunrakentaja.fi/2012/11/osta-ja-pida-sijoitusstrategia-on-lyomaton/>
- Salkunrakentaja. 2012. Yksinkertaisen tehokkaat sijoitusstrategiat: cost averaging ja value averaging. Luettu 26.1.2018. <https://www.salkunrakentaja.fi/2012/10/yksinkertaisen-tehokkaat-sijoitusstrategiat-cost-averaging-ja-value-averaging/>
- Salkunrakentaja. 2013. Kasvusijoittajan kolme perussääntöä. Luettu 26.1.2018. <https://www.salkunrakentaja.fi/2013/06/kasvusijoittajan-kolme-perussaantoa/>
- Salkunrakentaja 2015. Osta ja pidä -sijoitusstrategiassa on valuvika. Luettu 26.1.2018. <https://www.salkunrakentaja.fi/2015/01/osta-ja-pida-sijoitusstrategiassa-valuvika/>
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Selosmaa, J. 2017. Kukkaron kuningatar. Kahdeksan askelta taloudelliseen hyvinvointiin. 1. painos. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
- S-Kanava 2017. Asiakasomistajalle 10 % korkoa osuusmaksuille. Luettu 21.2.2018. https://www.s-kanava.fi/uutinen/asiakasomistajille-10--korkoa-osuusmaksulle/3731141_11202
- Sijoitusrahastot.org 2018. Rahastot ja sijoittaminen. Luettu 5.3.2018. <http://sijoitusrahastot.org/>
- S-Pankki 2017. Näin naiset ja miehet eroavat sijoittajina. Luettu 18.1.2018. <https://www.s-pankki.fi/fi/artikkelit/2017/nain-naiset-ja-miehet-eroavat-sijoittajina/>
- S-Pankki 2018. Naisten taloudellinen itsetunto kohenee – rahastoeuro on kasvanut. Luettu 8.3.2018. <https://www.s-pankki.fi/fi/tiedotteet/2018/naisten-taloudellinen-itsetunto-kohenee--rahastoeuro-on-kasvanut/>
- Säästöpankki. Näin Suomi säästää 2016. Luettu 24.1.2018. <https://www.slideshare.net/saastopankki/nin-suomi-sst-2016-esitysmateriaali-67934627>

Talouselämä 2018. Nordea iskee huippupitkillä laina-ajoilla – ”Haluamme rohkaista ke-
räämään muutakin varallisuutta. Luettu 19.1.2018. [https://www.talouselama.fi/uuti-
set/te/7b60cabf-f836-361f-b604-ec73918d9ad4?ref=ampparit:daca](https://www.talouselama.fi/uuti-
set/te/7b60cabf-f836-361f-b604-ec73918d9ad4?ref=ampparit:daca)

Tilastokeskus 2017. Veronalaiset tulot 2016. Luettu 22.1.2018.
http://www.stat.fi/til/tvt/2016/tvt_2016_2017-12-19_fi.pdf

Tuloverolaki 1535/1992. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2004. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Hel-
sinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepä-
ilyjen käsitteleminen Suomessa. Luettu 8.3.2018. [http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/fi-
les/HTK_ohje_2012.pdf](http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf)

Väestöliitto. Yksinhuoltajaperheet Suomessa. Luettu 18.1.2018. [http://www.vaesto-
liitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/perheet/yksinhuoltajaper-
heet_suomessa/](http://www.vaesto-
liitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/perheet/yksinhuoltajaper-
heet_suomessa/)

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

Opiskelen Tampereen ammattikorkeakoulussa ja tutkin opinnäytetyössäni naisten sijoittamista. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Naisten sijoittaminen

1. Ikä

- 16-25-vuotias
- 26-35-vuotias
- 36-45-vuotias
- 46-55-vuotias
- yli 56-vuotias

2. Koulutus

- Peruskoulu
- Lukio tai ammatillinen koulutus
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto

3. Työllisyystilanne

- Kokopäivätyö
- Osa-aikatyö
- Työtön
- Opiskelija
- Äitiysloma/hoitovapaa
- Eläkkeellä

4. Vuositulot bruttona

- 1-15 000 €
- 15 001-30 000 €
- 30 001-45 000 €
- 45 001-60 000 €

(jatkuu)

- yli 60 001 €
5. Kotitalouteen kuuluvat
- Puoliso
 - Puoliso ja lapset
 - Lapset
 - Asun yksin
 - Asun vanhempien luona
6. Sijoitatko tällä hetkellä?
- Kyllä
 - En

**Jos vastasit edelliseen kysymykseen kielteisesti, voit lopettaa tutkimuksen tähän.
Kiitos ajastasi!**

7. Kuinka kauan olet sijoittanut?
- Alle vuoden
 - 1-3 vuotta
 - 4-6 vuotta
 - 7-9 vuotta
 - Yli 10 vuotta
8. Paljonko sinulla on sijoitusvarallisuutta tällä hetkellä?
- Alle 10 000 euroa
 - 10 000-49 000 euroa
 - Yli 50 000 euroa
9. Kuinka pitkäksi ajaksi olet valmis sijoittamaan rahasi?
- Alle vuodeksi
 - 1-3 vuodeksi
 - 4-6 vuodeksi
 - Yli 6 vuodeksi

10. Mihin sijoituskohteeseen sijoitit ensimmäisenä aloittaessasi sijoittamisen?

- Korkosijoitukseen
- Sijoitusrahastoon
- ETF pörssinoteerattuun sijoitusrahastoon
- Kiinteistörahastoon
- Osakkeisiin

11. Mihin eri kohteisiin sijoitat tällä hetkellä? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

- Korkosijoituksiin
- Sijoitusrahastoihin
- ETF pörssinoteerattuihin sijoitusrahastoihin
- Kiinteistörahastoihin
- Osakkeisiin
- Muu, mikä?

Jos vastasit edelliseen kysymykseen muu, mikä kirjoita vastauksesi tähän:

12. Mikä muu sijoituskohde kiinnostaa sinua tulevaisuudessa? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

- Korkosijoitukset
- Sijoitusrahastot
- ETF pörssinoteeratut sijoitusrahastot
- Kiinteistörahastot
- Osakkeet
- Muu, mikä?
- En ole kiinnostunut mistään uudesta sijoituskohteesta tulevaisuudessa

Jos vastasit edelliseen kysymykseen muu, mikä kirjoita vastauksesi tähän:

13. Kerro lyhyesti miten sijoituskäyttäytymisesi on muuttunut sijoittamisen aloittamisesta.

14. Mitkä seuraavista vaikuttavat eniten sijoituskohteen valintaan? Voit valita korkeintaan 3 vaihtoehtoa.

- Sijoittamisen helppous
- Sijoitustuotteen ymmärtäminen
- Mahdollisuus sijoittaa pienikin summa kerrallaan
- Sijoitusten muuttaminen nopeasti käteiseksi
- Saan varmasti ainakin sijoittamani varani takaisin
- Korkea tuotto-odotus
- Muiden suositukset
- Vastuullisuus

15. Jos sijoitat osakkeisiin tai osakerahastoihin, mikä on sijoitusstrategiasi? Valitse enintään 2 vaihtoehtoa.

- Passiivinen, ostan ja pidän ellei tapahdu suuria muutoksia
- Arvosijoittaminen, sijoitan aliarvostettuihin yhtiöihin
- Kasvusijoittaminen, haluan kovia tuottoja nopeassa ajassa
- Sijoitan samalla summalla säännöllisin väliajoin, esimerkiksi kuukausittain
- Sijoittaminen painottuu alhaisen markkinan aikaan, eli ostan enemmän laskumarkkinoilla
- Muu, mikä?

Jos vastasit edelliseen kysymykseen muu, mikä kirjoita vastauksesi tähän:

16. Miksi sijoitat? Valitse enintään kolme tärkeintä motiiviasi.

- Pahan päivän varalle
- Lasten tulevaisuuden vuoksi
- Oman osaamisen kartuttamiseksi
- Elintason turvaamiseksi
- Halu vaurastua
- Taloudellinen vapaus
- Joku muu, mikä?

Jos vastasit edelliseen kysymykseen joku muu, mikä kirjoita vastauksesi tähän:

17. Mihin asioihin tai tarkoitukseen aiot käyttää sijoituksia? Valitse enintään 3 tärkeintä.

- Lomamatkaan
- Remonttiin
- Erilaisten kulutustavaroiden hankintaan
- Äkillisiin menoihin
- Opiskeluun
- Asunnon hankintaa varten
- Eläkeajoja varten
- Johonkin muuhun, mihin?

Jos vastasit edelliseen kysymykseen johonkin muuhun, mihin kirjoittakaa vastauksenne tähän:

18. Mikä seuraavista määritelmistä kuvailee parhaiten riskinsietokykyäsi? Valitse 1.

- En halua ottaa riskiä sijoittaessani. Hankittu pääoma ei saa pienentyä ja tyydyn pieneen tuottoon.
- Olen valmis tavoittelemaan parempaa tuottoa pienellä riskillä. Riski alkupe-
räisen pääoman pienenemisestä parempaa tuottoa tavoiteltaessa ei ole mahdo-
ton ajatus.
- Olen valmis ottamaan keskisuuren riskin sijoituksen arvon pienenemisestä ta-
voitellessani parempaa tuottoa.
- Tavoittelen suurta tuottoa ja olen valmis ottamaan suurenkin riskin. Alkupe-
räisen pääoman merkittävä pieneneminen ei ole ongelma.

Kiitos vastauksestasi!